

Gati drafti për sigurimin në bujqësi, Rrapaj: Propozojmë një model me 4 aktorë kryesorë

Faqe 4

Çfarë janë dëftesat tregtare bujqësore? - Guri: Mund të vendoset kolateral produkti i magazinuar ose në proces

Faqe 5

Gonzato: Media ka rol kyç në informimin e qytetarëve për procesin e integrimit evropian

Faqe 2

AGROBIZNESI

BOTIM I KËSHILLIT TË AGROBIZNESIT SHQIPTAR

Adresa: Rruga "Mine Peza", Pallati 87/3, Hyrja 1, Kati i parë, Tel/ Fax: 2229445
E-mail: infokash@yahoo.com www.kash.org.al

Rr. "Qemal Stafa", P. 9-katësh,
Nr. 70, Kati 2, Pazari i ri, Tiranë.
Tel: +355 4 2 251 910 /911
Email: info@fedinvest.al
kontakt@fedinvest.al
www.fedinvest.al

15-ditëshi i dytë i muajit Korrik 2026

Viti i shtatëmbëdhjetë i botimit - Nr. 538
Çmimi 125 lekë

E përdyjavshme e pavarur

MATERIALI MBJELLËS CILËSOR: HAPI I PARË DREJT NJË PRODHIMI TË SUKSESSHËM

SHËRBIMET E ESHFF-SË DHE AKREDITIMI I LABORATORIT QENDROR TË TESTIMIT TË FARËRAVE MBËSHTESIN OPERATORËT E SEKTORIT ME SHËRBIME TEKNIKE TË BESUESHME PËR NJË PRODHIM MË TË SIGURT DHE MË KONKURRUES

Besueshmëria që nis nga fara. Cilësia e materialit mbjellës, baza e një prodhimi të suksesshëm

Bujqësia shqiptare përballë sfidës së integrimit evropian: Mes potencialit dhe reformave të domosdoshme

Faqe 2

TEKNOLOGJI

Transformimi Dixhital i Agrobiznesit Shqiptar
Një domosdoshmëri për eksportet dhe integrimin në tregun evropian

Autore: Dr. Aulona Veizi

Faqe 7

TEMA TË DITËS

- Braktiset blegtorja, numri i krerëve ra me 3.8% në 2025 Fq.6
- Bujqësia dhe blegtorja në Dërsnik të Korçës, puna në tokë dhe rritja e bagëtive sigurojnë jetesën e dhjetëra familjeve Fq.6
- Tepelenë, nis kujdesi për ullinjë dhe vreshtat, specialisti: Pritet një sezon me prodhim të mirë Fq.6
- Rëndësia dhe simbolika e luleve në jetën e njeriut - Prof. As. Dr. Eqrem Meçollari Fq.13

Faqe 10

BASHKËPUNIM

Vlorë-Kinë, zgjerohen mundësitë e bashkëpunimit në ekonomi, turizëm dhe kulturë

Faqe 4

SKEMA E PENSIONEVE

Shqipëria regjistron mbi 100 mijë fermerë - Mbi 12 mijë i shtohen skemës së pensioneve, Fieri dominon bujqësinë

INTEGRIMI

Bujqësia shqiptare përballë sfidës së integritimit evropian: Mes potencialit dhe reformave të domosdoshme

Bujqësia mbetet një nga sektorët strategjikë të ekonomisë shqiptare, jo vetëm për peshën që ka në punësim dhe zhvillimin e zonave rurale, por

ren mbetet kompleks. Fragmentarizimi i tokës bujqësore vazhdon të kufizojë ekonominë e shkallës, ndërsa niveli i mekanizimit dhe përdorimi i

përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore. Për fermerët shqiptarë kjo do të thotë investime të reja, por edhe mundësi më të mëdha për eksport dhe rritje të vlerës së produkteve "Made in Albania".

Në vitet e fundit janë shtuar eksportet e produkteve bujqësore, veçanërisht të frutave, perimeve dhe bimëve mjekësore, duke treguar se sektori ka potencial për të konkurruar në tregjet ndërkombëtare. Megjithatë, ekspertët theksojnë se për të ruajtur këtë ritëm kërkohet forcimi i zinxhirit të vlerës, investime në agro-përpunim dhe certifikim sipas standardeve evropiane.

Përballë objektivit strategjik të anëtarësimit në Bashkimin Evropian, bujqësia shqiptare ndodhet në një moment vendimtar. Reformat institucionale, përdorimi efektiv i fondeve të BE-së, rritja e produktivitetit dhe modernizimi i fermave do të përcaktojnë jo vetëm ritmin e integritimit, por edhe afësinë e sektorit për të garantuar zhvillim të qëndrueshëm ekonomik dhe mirëqenie për komunitetet rurale.

Në fund, integrimi evropian nuk duhet parë vetëm si një proces politik. Për bujqësinë shqiptare ai përfaqëson një mundësi historike për transformim strukturor, modernizim dhe rritje të konkurrueshmërisë. Suksesi do të varet nga bashkëpunimi mes institucioneve, fermerëve, sipërmarrjes dhe komunitetit shkencor, në mënyrë që potenciali i madh bujqësor i vendit të shndërrohet në zhvillim të qëndrueshëm dhe në një prani më të fortë të produkteve shqiptare në tregun evropian.

E. Xhajanka

Ibrahimaj: Biznesi shqiptar duhet të përgatitet që sot për tregun unik evropian

Ministria e Ekonomisë dhe Inovacionit, Delina Ibrahimaj mori pjesë në tryezën e diskutimit për programin kom-

shqiptar duhet të përgatitet që sot për tregun unik evropian".

"Në tryezë ndamë vizionin për një ekonomi më

Ministria Ibrahimaj informoi se programi synon të informojë dhe të mbështesë rreth 48 mijë ndërmarrje, të vlerësojë nivelin e përgatitjes së tyre dhe të ndërtojë instrumentet e nevojshme financiare dhe teknike për t'i ndihmuar të përmbushin standardet evropiane.

"Së bashku me partnerët tanë ndërkombëtarë dhe komunitetin e biznesit, po ndërtojmë një mekanizëm të qëndrueshëm që do t'i ndihmojë sipërmarrjet shqiptare të rrisin konkurrueshmërinë, të zgjerojnë eksportet dhe të jenë gati për tregun unik evropian", tha Ibrahimaj.

Në tryezë ishin të pranishëm edhe zv/ministri i Ekonomisë, Enkelejd Musabelliu dhe ministria e Shtetit dhe Kryenegociatorja, Majlinda Dhuka.

konkurruese dhe për një sektor privat të përgatitur për mundësitë që sjell anëtarësimi në Bashkimin Evropian", theksoi Ibrahimaj.

bëtar për përgatitjen e biznesit për integrimin në tregun unik evropian.

Në një postim në rrjetet sociale Ibrahimaj tha se "biznesi

Gonzato: Media ka rol kyç në informimin e qytetarëve për procesin e integritimit evropian

Roli i medias në informimin e qytetarëve për procesin e integritimit evropian dhe reformat që lidhen me anëtarësimin e Shqipërisë në Bashkimin Evropian ishte në qendër të takimit përmbyllës të programit të trajnimit për gazetarët "Raportimi në mënyrë efektive mbi procesin e integritimit në BE".

Aktiviteti u organizua në kuadër të projektit

"Mbështetja e Integritimit në Bashkimin Evropian (EUIS)", i zbatuar nga DAI, Abkons dhe We-Global me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian, ndërsa trajnimi u ofrua nga Kolegji i Evropës.

Në këtë takim mori pjesë ambasadori i Bashkimit Evropian në Shqipëri, Silvio Gonzato, i cili vlerësoi rëndësinë e informimit cilësor të publikut mbi reformat dhe hapat që Shqipëria po ndërmerr në rrugën drejt anëtarësimit në Bashkimin Evropian.

Duke iu drejtuar gazetarëve pjesëmarrës në trajnim, Gonzato theksoi se media mbetet një nga aktorët më të rëndësishëm në ndërtimin e një debati publik të informuar dhe në përcjelljen

tek qytetarët të zhvillimeve që lidhen me procesin e integritimit evropian.

Ai nënvizoi se integrimi në Bashkimin Evropian nuk është thjesht një proces teknik apo institucional, por një transformim i gjerë që prelet jetën e përditshme të qytetarëve, ekonominë administratën publike, sistemin e drejtësisë dhe standardet demokratike të vendit.

Sipas ambasadorit, raportimi i saktë, i balancuar dhe i bazuar në fakte nga ana e medias është thelbësor për të ndihmuar qytetarët të kuptojnë përfitimet, sfidat dhe përgjegjësitë që sjell procesi i anëtarësimit.

"Qasja në informacion të verifikuar, të paanshëm dhe të besueshëm është thelbësore për shoqëritë demokratike dhe për t'i ndihmuar qytetarët të kuptojnë procesin e anëtarësimit të Shqipërisë në BE. Kjo vlen jo vetëm për Shqipërinë, por për të gjitha shoqëritë tona. Puna e gazetarëve është jetike dhe media duhet të shihet si një nga shtyllat e shoqërive demokratike sot", u shpreh Gonzato.

Ambasadori i BE-së vlerësoi gjithashtu progresin e Shqipërisë në rrugën evropiane, teksa theksoi se reformat përbëjnë elementë themelorë të procesit të negociatave dhe të përafrimit të vendit me standardet e Bashkimit Evropian.

Programi i trajnimit synoi rritjen e kapaciteteve profesionale të gazetarëve në raportimin e çështjeve që lidhen me integrimin evropian, negociatat e anëtarësimit, politikat e Bashkimit Evropian dhe ndikimin e tyre në jetën ekonomike, sociale dhe institucionale të vendit.

Trajnimi u fokusua në qasjen ndaj informacionit të besueshëm mbi Bashkimin Evropian, teknikat e raportimit mbi procesin e anëtarësimit të Shqipërisë dhe rolin e medias në ndihmën që u jep qytetarëve për të kuptuar më mirë reformat dhe ndryshimet që lidhen me rrugën e vendit drejt BE-së, ku u zhvilluan sione nga përfaqësues të Delegacionit të BE-së në Shqipëri, Parlamentit Evropian, Kolegjit të Evropës dhe projektit EUIS.

Salla: Mbi 41 mijë fermerë aplikuan në skemën kombëtare, kërkesat kalojnë 7 miliardë lekë

Mbi 41 mijë fermerë kanë aplikuar për të përfutur nga skema kombëtare e mbështetjes në bujqësi për vitin 2026, ndërsa vlera e kërkesave ka tejkaluar 7 miliardë lekë, nga 5,2 miliardë lekë që është fondi i vënë në dispozicion nga qeveria.

Në një intervistë televizive, ministri i Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Andis Salla, tha se interesi i fermerëve ka qenë më i lartë se pritshmëritë.

"Shifrat paraprake tregojnë se kërkesat e fermerëve ka-

lojnë mbi 7 miliardë lekë", u shpreh ministri.

Sipas tij, interes të lartë ka pasur edhe në sektorin e blegtorisë, ku aplikimet arrijnë në rreth 3,3 miliardë lekë, si dhe në bletari, ku kërkesat kapin vlerën e 1,1 miliardë lekëve, pas dyfishimit të mbështetjes nga 10 mijë në 20 mijë lekë për koshere.

Ministri nënvizoi gjithashtu se mbi 280 të rinj kanë aplikuar për grantin prej 10 mijë eurosh, një masë që synon të nxisë përfshirjen e të rinjve në

sektorin bujqësor.

Lidhur me procesin e përzgjedhjes, ministri bëri të ditur se Agjencia për Zhvillim Bujqësor dhe Rural do të kryejë verifikimin administrativ dhe kontrollin e çdo dosjeje përpara shpalljes së përfutësve.

Në intervistë, Salla u ndal edhe te fondet IPARD III, duke theksuar se Shqipëria ndodhet në fazën përfundimtare të procesit të vlerësimit nga

(Vijon në faqen 6)

MATERIALI MBJELLËS CILËSOR: HAPI I PARË DREJT NJË PRODHIMI TË SUKSESSHËM

SHËRBIMET E ESHFF-SË DHE AKREDITIMI I LABORATORIT QENDROR TË TESTIMIT TË FARËRAVE MBËSHTESIN OPERATORËT E SEKTORIT ME SHËRBIME TEKNIKE TË BESUESHME PËR NJË PRODHIM MË TË SIGURT DHE MË KONKURRUES

Besueshmëria që nis nga fara. Cilësia e materialit mbjellës, baza e një prodhimi të suksesshëm

Pse materiali mbjellës është çështje konkurrueshmërie

Në bujqësinë moderne, cilësia e materialit mbjellës përbën një nga faktorët që ndikon drejtpërdrejt në performancën e prodhimit. Farat dhe fidanët ndikojnë në mbirje, zhvillimin e kulturave, uniformitetin e prodhimit, shëndetin e bimëve dhe rendimentin, duke përcaktuar në një masë të konsiderueshme edhe cilësinë e produktit përfundimtar.

Në të njëjtën kohë, zhvillimi i sektorit agro-ushqimor dhe rritja e kërkesave të tregut kanë shtuar rëndësinë e përdorimit të materialit mbjellës me origjinë, identitet varietor dhe karakteristika cilësore të verifikuara. Për prodhuesit, fidanishtet, importuesit, furnizuesit dhe operatorët e tjerë të sektorit, zgjedhja e materialit mbjellës nuk është vetëm një vendim teknik, por edhe një faktor që ndikon në efikasitetin e investimit, menaxhimin e riskut dhe konkurrueshmërinë e biznesit.

Për këtë arsye, një rol gjithnjë e më të rëndësishëm marrin shërbimet që lidhen me testimin, certifikimin dhe kontrollin e materialit mbjellës. Këto shërbime u mundësojnë operatorëve të mbështeten në rezultate të besueshme, të përmbushin kërkesat ligjore dhe të marrin vendime më të informuara përgjatë gjithë zinxhirit të prodhimit dhe tregtimit.

Çfarë duhet të verifikojë çdo operator?

Përzgjedhja e materialit mbjellës nuk duhet të mbështetet vetëm në çmim, disponueshmëri apo përvojën e mëparshme. Pavarësisht nëse bëhet fjalë për fara apo fidanë, cilësia e materialit mbjellës duhet të vlerësohet mbi bazën e karakteristikave që ndikojnë drejtpërdrejt në suksesin e prodhimit.

Ndër elementët më të rëndësishëm që vlerësohen janë origjina dhe identiteti varietor, të cilët garantojnë që materiali mbjellës i përgjigjet karakteristikave të varietetit të deklaruar. Për farat, parametra si fuqia mbirëse, pastërtia mekanike dhe përmbajtja e lagështisë janë tregues kryesorë për vlerësimin e cilësisë së tyre. Po aq e rëndësishme është që materiali mbjellës të shoqërohet me etiketimin dhe dokumentacionin përkatës dhe të jetë në përputhje me kërkesat ligjore në fuqi.

Për operatorët e sektorit, verifikimi i këtyre elementeve nuk përbën vetëm një kërkesë teknike. Ai ndihmon në uljen e rrezikut gjatë prodhimit, mbështet planifikimin e investimeve dhe krijon kushte për një prodhim më të qëndrueshëm dhe më konkurrues.

Kur dhe pse mund t'i drejtoheni ESHFF-së?

Për të garantuar cilësinë e materialit mbjellës dhe për të përmbushur kërkesat e legjislacionit në fuqi, operatorët e sektorit bujqësor kanë në dispozicion shërbimet e **Entit Shtetëror të Farërave dhe Fidanëve (ESHFF)**. Si institucioni përgjegjës në këtë fushë, ESHFF mbështet prodhuesit, fidanishtet, importuesit, furnizuesit dhe subjektet e tjera të sektorit përmes shërbimeve që lidhen me testimin, certifikimin dhe kontrollin e materialit mbjellës.

Veprimtaria e ESHFF-së mbulon një gamë të gjerë shërbimesh, duke përfshirë testimin laboratorik të cilësisë fizike të farave, certifikimin zyrtar të farave dhe fidanëve, regjistrimin dhe testimin e varieteteve, autorizimet që lidhen me importin e materialit mbjellës, si dhe publikimin e katalogëve dhe listave zyrtare. Këto shërbime mbështesin zbatimin e legjislacionit në fuqi dhe u ofrojnë operatorëve informacion teknik të besueshëm dhe orientim për zhvillimin e aktivitetit të tyre.

Për bizneset, kjo përkthehet në më shumë sesa përmbushje të detyrimeve ligjore. Aktesimi i këtyre shërbimeve ndihmon në zgjedhjen e materialit mbjellës të përshtatshëm, ul rrezikun gjatë prodhimit dhe krijon një bazë më të fortë për zhvillimin e kulturave bujqësore me potencial më të lartë ekonomik. Në një sektor ku investimi fillon shumë përpara korjes, vendimet e marra në fazën e përzgjedhjes së farave dhe fidanëve mund të ndikojnë drejtpërdrejt në rezultatet e biznesit.

Përveç shërbimeve teknike, ESHFF publikon edhe burime zyrtare informacioni që ndihmojnë operatorët në vendimmarrje. **Katalogu Kombëtar i Varieteteve** ofron informacion mbi varietetet e miratuara për prodhim dhe tregtim në Shqipëri, ndërsa **Lista e Furnizuesve të Licencuar** ndihmon operatorët të identifikojnë subjektet e licencuara për tregtimin e farave dhe fidanëve.

Laboratori Qendror i Testimit të Farërave: pse akreditimi ka rëndësi?

Shumë vendime që lidhen me përdorimin, tregtimin dhe certifikimin e materialit mbjellës mbështeten në rezultatet laboratorike. Pikërisht për këtë arsye, besueshmëria e tyre ka një rëndësi të veçantë për operatorët e sektorit. Rezultatet laboratorike ofrojnë informacion të besueshëm mbi karakteristika të rëndësishme të farave dhe ndihmojnë në vlerësimin e cilësisë së materialit mbjellës përpara përdorimit ose tregtimit të tij.

Një hap i rëndësishëm në forcimin e këtyre shërbimeve është akreditimi i Laboratorit Qendror të Testimit të Farërave (LQTF) pranë Entit Shtetëror të Farërave dhe Fidanëve sipas standardit S SH ISO/IEC 17025:2017. Fusha e akreditimit përfshin testimin e fuqisë mbirëse për farat e drithërave, foragjereve dhe perimeve, si dhe përcaktimin e përmbajtjes së lagështisë, sipas metodave ndërkombëtare ISTA. Akreditimi demonstroi kompetencën teknike të laboratorit për kryerjen e këtyre analizave dhe rrit besimin në besueshmërinë e rezultateve të tyre. Procesi i përgatitjes së laboratorit për akreditim dhe forcimi i kapaciteteve të tij janë mbështetur edhe nga Programi Global për Cilësi dhe Standarde në Shqipëri (GQSP Albania), i financuar nga Zvicra përmes SECO dhe i zbatuar nga UNIDO.

Për bizneset, kjo do të thotë më shumë siguri në interpretimin e rezultateve laboratorike dhe më shumë besim në shërbimet që mbështesin vendimmarrjen për materialin mbjellës. Akreditimi nuk garanton cilësinë e çdo fare, por demonstroi se analizat e përfshira në fushën e akreditimit kryhen nga një laborator kompetent, sipas metodave të standardizuara dhe në përputhje me kërkesat ndërkombëtare.

Përfitimet për bizneset

- Rezultate laboratorike të besueshme.
- Më shumë siguri në vlerësimin e materialit mbjellës.
- Vendimmarrje më e informuar për aktivitetin e biznesit.
- Më shumë besim në shërbimet laboratorike kombëtare.

Besueshmëria si avantazh konkurrues

Në një sektor ku çdo sezon fillon me zgjedhjen e materialit mbjellës, besueshmëria e shërbimeve që e mbështesin atë përbën një investim në produktivitetin, cilësinë dhe konkurrueshmërinë e bujqësisë shqiptare. Në këtë realitet, materiali mbjellës cilësor, shërbimet teknike të besueshme dhe institucionet me kapacitete të forta nuk janë vetëm një kërkesë ligjore, por një faktor që mbështet zhvillimin e biznesit.

Përmes testimit laboratorik, certifikimit, regjistrimit të varieteteve dhe shërbimeve të tjera teknike, ESHFF kontribuon në krijimin e një sistemi që u mundëson operatorëve të marrin vendime më të informuara dhe të zhvillojnë aktivitetin e tyre mbi baza më të sigurt.

Në fund, konkurrueshmëria nuk ndërtohet vetëm në fushë. Ajo ndërtohet edhe mbi besimin te sistemi që mbështet prodhimin. Sa më të besueshme të jenë shërbimet që mbështesin sektorin e materialit mbjellës, aq më të forta janë edhe perspektivat për zhvillimin e bujqësisë shqiptare.

Për më shumë informacion

Enti Shtetëror i Farërave dhe Fidanëve (ESHFF)
www.eshff.gov.al
Rr. Siri Kodra, Tiranë

AKTUALITET

Gati drafti për sigurimin në bujqësi, Rrapaj: Propozojmë një model me 4 aktorë kryesorë

Përmbajtje që shkatërrojnë të mbjellat, ngrica që dëmtojnë pemëtarinë, thatësira që ul prodhimin dhe zjarre që përfshijnë sipërfaqe të tëra bujqësore. Këto janë bërë tashmë pjesë e përvitshme e realitetit të fermerëve shqiptarë, të cilët pas çdo fatkeqësie natyrore

madhe të draftit dhe se projektligji për sigurimin në bujqësi pritet të hidhet shumë shpejt për konsultim publik.

“Shumë shpejt publiku do të njihet me draftin e parë të ligjit për sigurimet në bujqësi, i cili do të mundësojë një paketë sigurimesh që u

një pjesë të konsiderueshme të primit të sigurimit.

“Ky ligj do të bëjë të mundur futjen e një skeme të re sigurimi në bujqësi, ku një pjesë e konsiderueshme e primit të sigurimit do të mbulohej nga shteti”, ka deklaruar Tarelli.

Sipas informacioneve paraprake, niveli i mbështetjes shtetërore mund të arrijë deri në 70% të primit, ndërsa skemat e sigurimit do të ndryshojnë sipas kulturave bujqësore dhe llojit të aktivitetit.

Nëse kjo përqindje konfirmohet edhe në draftin përfundimtar, barra financiare për fermerët do të jetë ndjeshëm më e ulët, duke e bërë sigurimin më të aksesueshëm.

Një kërkesë që sektori e përsërit prej vitesh

Për përfaqësuesit e biznesit agro-ushqimor, lajmi për hartimin e ligjit është pozitiv, por vjen pas një pritjeje të gjatë.

Presidenti i Këshillit të Agrobiznesit Shqiptar (KASH), Agim Rrapaj, i tha ekofin.al se një ligj për sigurimin në bujqësi ka qenë ndër kërkesat më të hershme dhe më këmbëngulëse të sektorit.

“Ligji për sigurimet në fushën e ekonomisë së ushqimit ka qenë për vite me radhë një kërkesë këmbëngulëse e subjekteve që operojnë në këtë

fushë. Përkeqësimi i kushteve klimatike, përmbytjet, ngricat, thatësira, zjarret, sëmundjet dhe dëmtuesit janë bërë gjithnjë e më të shpeshtë dhe kanë shkaktuar dëme të mëdha në bujqësi, blegtori, peshkim, akuakulturë, agroindustri, agroturizëm, bletari, bimë mjekësore e aromatike dhe sektorë të tjerë të ekonomisë së ushqimit”, shprehet Rrapaj.

Sipas tij, ndryshimet klimatike nuk janë më një rrezik i rastësishëm, por një faktor i përhershëm që po rrit pasigurinë e investimeve në bujqësi.

Premtime të përsëritura, por ende pa një ligj

Megjithëse nevoja për një skemë sigurimesh është diskutuar prej vitesh, sektori thotë se procesi është zvarritur.

“Ka kaluar një kohë e gjatë që institucionet përgjegjëse kanë premtuar hartimin e një ligji për sigurimet në fushën e ekonomisë së ushqimit, por ky premtim ende nuk është konkretizuar”, thekson Rrapaj.

Pikërisht kjo është arsyeja pse përfaqësuesit e sektorit presin që konsultimi publik të pasohet shpejt nga miratimi i ligjit dhe ngritja e skemës.

KASH propozon një model me katër aktorë

Ndërsa Ministria e Bujqësisë po orienton skemën drejt mod-

elit turk, Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar propozon një formulë më të gjerë financimi.

Sipas Agim Rrapajt, barra e primit nuk duhet të mbështetet vetëm te fermeri dhe shteti.

“Propozimi ynë ka qenë që primi i sigurimit të përballohet në mënyrë solidare nga katër aktorë: subjektet e ekonomisë së ushqimit, buxheti i shtetit, shoqëritë e sigurimit dhe institucionet financiare ndërkombëtare, si BERZH, Banka Botërore, Banka Europiane e Investimeve apo Banka Shqiptare për Zhvillim.”

Sipas tij, një formulë e tillë do ta bënte skemën më të qëndrueshme financiarisht dhe do të rriste besimin e fermerëve për t’u bërë pjesë e saj.

Më shumë se kompensim dëmsh

Ekspertët e sektorit theksojnë se përfitimet e një ligji të tillë nuk kufizohen vetëm te kompensimi i humbjeve pas fatkeqësive natyrore.

Rrapaj argumenton se sigurimet krijojnë një efekt shumë më të gjerë ekonomik.

“Ligji do të ndikojë në shtimin e masave parandaluese ndaj fenomeneve negative, rritjen e investimeve, formalizimin e marrëdhënieve kontraktore, shmangien e falimenteve dhe konsolidimin financiar të subjekteve të siguruar.”

Njëkohësisht, ai vëren se

një pjesë e kontratave të sigurimit mund të risigurohen në kompani ndërkombëtare, duke bërë që një pjesë e barrës financiare të përballohet nga tregjet globale të sigurimeve dhe jo vetëm nga ekonomia shqiptare.

Një hap i rëndësishëm për një sektor me rrezik të lartë

Bujqësia mbetet një nga sektorët më të ekspozuar ndaj ndryshimeve klimatike, ndërsa Shqipëria është përballur vitet e fundit me përmbytje, thatësira, ngrica dhe temperatura ekstreme që kanë shkaktuar humbje të konsiderueshme në prodhim.

Në këtë kontekst, miratimi i një ligji funksional për sigurimet në bujqësi shihet si një instrument i rëndësishëm jo vetëm për mbrojtjen e fermerëve, por edhe për rritjen e qëndrueshmërisë së të gjithë ekonomisë agro-ushqimore.

Megjithatë, sfida nuk do të jetë vetëm miratimi i ligjit. Po aq e rëndësishme do të jetë mënyra se si do të ndërtohet skema, niveli i subvencionimit, përfshirja e kompanive të sigurimit dhe besimi që fermerët do të kenë tek ajo. Vetëm atëherë një mekanizëm i tillë mund të shndërrohet nga një premtim i kahershëm në një mburojë reale për bujqësinë shqiptare.

përballen me të njëjtën dilemë: si të kompensojnë humbjet.

Prej vitesh, sektori bujqësor ka kërkuar ngritjen e një skeme të sigurimeve në bujqësi, e cila do t’u garantonte fermerëve mbështetje financiare kur prodhimi dëmtohet nga fenomenet natyrore. Tashmë duket se ky proces po hyn në një fazë të re.

Në një deklaratë për mediat, Irfan Tarelli, këshilltar në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, bëri të ditur se grupi i punës në ministri ka përfunduar pjesën më të

përgjigjet nevojave dhe kërkesave të fermerëve, bazuar në problematikat e evidentuara vitet e fundit, ku fenomene të caktuara natyrore krijojnë dëme, ndonjëherë edhe të konsiderueshme, për fermerët e të gjitha kategorive”, është shprehur Tarelli.

Modeli turk, me subvencionim nga shteti

Sipas Ministrisë së Bujqësisë, skema e re do të mbështetet në modelin turk të sigurimeve bujqësore, ku shteti merr përsipër

Juliana Hoxha zgjidhet anëtare e Bordit të Drejtorëve të Diesis Network, Shqipëria përfaqësohet në drejtimin e rrjetit evropian të ekonomisë sociale

Drejtorja Ekzekutive e Partnerëve Shqipëri, Juliana Hoxha, është zgjedhur anëtare e Bordit të Drejtorëve të Diesis Network për periudhën

limin e ekonomisë sociale dhe forcimin e bashkëpunimit në nivel evropian.

Diesis Network është një nga rrjetet kryesore evropiane

ekonomi më të qëndrueshme, gjithëpërfshirëse dhe me ndikim pozitiv në komunitet.

Partnerët Shqipëri është pjesë e Diesis Network prej më shumë se shtatë vitesh. Gjatë kësaj periudhe, organizata ka qenë e angazhuar në zhvillimet dhe diskutimet evropiane mbi politikën e ekonomisë sociale, duke kontribuar me ekspertizën dhe perspektivën e saj rajonale në avancimin e objektivave të përbashkëta të rrjetit.

Sipas Partnerëve Shqipëri, ky angazhim ka mundësuar shkëmbimin e praktikave më të mira, forcimin e bashkëpunimit ndërkombëtar dhe rritjen e ndikimit kolektiv në mbështetje të zhvillimit të ekonomisë sociale në Evropë.

Zgjedhja e Juliana Hoxhës në Bordin e Drejtorëve të Diesis Network pritet të forcojë më tej përfaqësimin e Shqipërisë në proceset evropiane të hartimit të politikave dhe nismave për ekonominë sociale, si dhe të krijojë mundësi të reja bashkëpunimi për organizatat dhe aktorët shqiptarë të këtij sektori.

Vlorë-Kinë, zgjerohen mundësitë e bashkëpunimit në ekonomi, turizëm dhe kulturë

Bashkia e Vlorës vijon të forcojë marrëdhëniet bashkëpunuese me Republikën Popullore të Kinës, duke synuar zgjerimin e shkëmbimeve dhe projekteve të përbashkëta në fusha me interes të ndërsjellë.

mes palëve.

Mersini bëri të ditur se marrëdhëniet e Bashkisë së Vlorës me Kinën kanë qenë të vazhdueshme dhe se takimi me përfaqësuesen diplomatike kineze përbën një tjetër hap në drejtim të zgjerimit të kontak-

nës në Shqipëri, ishte vijimësi e zgjerimit të mundësive të bashkëpunimit në fusha me interes të ndërsjellë”, u shpreh Mersini.

Sipas saj, dialogu institucional mes palëve krijon hapësira të reja për zhvillimin ekonomik, promovimin e turizmit, shkëmbimet kulturore dhe bashkëpunimin në fushën e arsimit.

Vlora, si një prej destinacioneve kryesore turistike të Shqipërisë, po synon të rrisë partneritetet ndërkombëtare për promovimin e potencialëve të saj ekonomike dhe turistike, ndërsa bashkëpunimi me komunitete dhe institucione të huaja shihet si një mundësi për shkëmbim eksperiencash dhe zhvillim të qëndrueshëm.

Gjatë takimit u nënvizua rëndësia e vijimit të komunikimit institucional dhe e krijimit të urave të reja bashkëpunimi mes Vlorës dhe partnerëve kinezë në fusha me interes të përbashkët.

E. Xhajanka

2026–2030, duke përfaqësuar Shqipërinë në një nga rrjetet më të rëndësishme evropiane që promovon ekonominë sociale, ndërmarrjet sociale, kooperativat dhe inovacionin social.

Lajmi u bë i ditur nga Partnerët Shqipëri, sipas të cilit zgjedhja e Hoxhës në organin drejtues të rrjetit përfaqëson një vlerësim për kontributin e organizatës në zhvil-

në fushën e ekonomisë sociale. Ai bashkon 80 organizata anëtare nga 34 vende, të cilat përfaqësojnë mbi 200 mijë organizata dhe rreth 1.5 milion vende pune.

Përmes veprimtarisë së tij, rrjeti synon të forcojë ekosistemet e ekonomisë sociale, të mbështesë zhvillimin e ndërmarrjeve sociale dhe të nxisë politika e iniciativa që promovojnë një

Në këtë kuadër, kryetarja e Bashkisë Vlorë, Bruna Mersini, zhvilloi një takim me ambasadorin e Republikës Popullore të Kinës në Shqipëri, Sh.S. Znj. Pang Chunxue, ku u diskutuan mundësitë për forcimin e mëtejshëm të bashkëpunimit

teve dhe krijimit të mundësive të reja.

“Marrëdhëniet e Bashkisë së Vlorës me Republikën Popullore të Kinës kanë qenë të vazhdueshme, prandaj takimi i sotëm me Sh.S. Znj. Pang Chunxue, Ambasadore e Ki-

INFORMACIONE

Sigurimi vullnetar i pensionit, rritet interesi i të vetëpunësuarve dhe fermerëve

Sigurimi vullnetar i pensionit po shihet gjithnjë e më shumë si një mundësi për të vetëpunësuarit dhe të punësuarit në bujqësi, të cilët synojnë të sigurojnë të ardhmen e tyre financiare.

Specialistët e Drejtorisë Rajonale të Sigurimeve Shqërore në Korçë bëjnë të ditur se interesi për këtë skemë ka ardhur në rritje, pasi ajo u jep mundësi qytetarëve të plotësojnë periudhat e sigurimit dhe të përfitojnë një pension më të favorshëm.

“Jo vetëm personat e siguruar të cilët kërkojnë deri në plotësimin e periudhës minimale të vjetërsisë në punë që është 15 vjet, por tashmë ka filluar që edhe personat e siguruar të cilët kanë më shumë se 15 vjet për shkak edhe të ndryshimeve të fundit kërkojnë të sigurohen nga skema e sigurimit të vullnetar dhe nga skema e sigurimit si të vetëpunësuar në bujqësi për të bërë të mundur edhe plotësimin e vjetërsisë në punë të plotë”,

tha Riza Ashimi, specialist në DRSSH Korçë.

Sipas Ashimit, sigurimi vullnetar është veçanërisht i rëndësishëm për personat e vetëpunësuar dhe ata që ushtrtojnë aktivitetin në bujqësi, të

masa e kontributit është 21.6% 6% të pagës minimale. Në momentin që kemi një pagë minimale më të lartë, kemi edhe një masë kontributi të shtuar. Ndërsa në skemën e sigurimit si të vetëpunësuar në

cilët mund të zgjedhin të paguajnë kontribute për të mos krijuar boshllëqe në vitet e sigurimit dhe për të rritur masën e pensionit që do të përfitojnë në moshën e tretë.

“Nga 1 janari i vitit 2026 për shkak të rritjes së pagës minimale 50.000 mijë lekë,

bujqësi, kushtet kur janë falur kamatvonesat kemi të njëjtën vlerë për çdo vit që kërkohet të mbulohet. Nga 1 tetor i vitit 93 është te 8.400 në zonat fushore ku përfshihen rrethet Korçë, Pogradec dhe Devoll dhe 29.400 që përfshihet vetëm Erseka”, shtoi ai.

Fermerët në Fier, 146 aplikime për kompensimin 10% të TVSH-së në javën e parë të skemës

Ministri i Financave, Petrit Malaj, deklaroi nga Drejtoria Rajonale Tatimore Fier se procesi i aplikimit për kompen-

gjitë procedurës.

Gjatë vizitës në DRT Fier, Malaj bëri të ditur se në këtë rajon janë 31 274 fermerë të

afër ecurinë e procesit të aplikimit për kompensimin e fermerëve. Administrata Tatimore është në dispozicion në çdo drejtori rajonale për të ofruar informacion dhe asistencë gjatë gjithë procesit”, u shpreh Malaj.

Sipas ministrit, nga data 1 korrik deri më 9 korrik 2026 kanë aplikuar 146 fermerë për të përfituar kompensimin e TVSH-së në masën 10%.

“Ky është një aplikim që i adresohet të gjitha shitjeve që kanë bërë fermerët dhe blegtorët gjatë periudhës nga 1 janari 2026 deri më 30 qershor 2026”, tha Malaj.

Ministri theksoi se afati i aplikimeve për fermerët që përfitojnë nga kjo masë mbështetëse është 31 dhjetor 2026, duke nënvizuar rëndësinë e formalizimit të aktivitetit dhe përfitimit nga skema e re e kompensimit.

simin e fermerëve me 10% të TVSH-së po vijon, ndërsa administrata tatimore është në dispozicion për të ofruar informacion dhe asistencë gjatë

pajisur me NIPT, ndërsa zona ka 122 pika grumbullimi dhe agro-përpunimi.

“Jemi në Drejtorinë Rajonale Tatimore Fier për të ndjekur nga

Çmimet e shtrenjta, konkurrenca nis monitorimin e produkteve të shportës

Autoriteti i Konkurrencës, njoftoi se në vijim të ankësive të qytetarëve dhe shqetësimit të deputetëve të Kuvendit të Shqipërisë ka nisur një monitorim të tregut të shitjes me pakicë të produkteve të shportës, lidhur me nivelin e çmimeve të produkteve të konsumit të përditshëm.

Monitorimi do të përfshijë supermarketet kryesore që

operojnë në vend dhe synon të krijojë një panoramë të plotë mbi zhvillimet e këtij tregu, duke analizuar të dhënat mbi shitjet, strukturën e konsumit dhe ecurinë e çmimeve gjatë periudhës 1 Janar 2025–qershor 2026.

Në kuadër të këtij procesi, Autoriteti u ka kërkuar subjekteve të paraqesin informacion të detajuar mbi shitjet totale për vitin 2025 dhe pe-

riudhën janar–qershor 2026, si dhe listën e 30 produkteve që zënë peshën më të madhe në shitjet e tyre të cilat do të nënshtrohen një analizë të plotë krahasuese të sjelljes së tregut.

Qëllimi i monitorimit është të vlerësojë funksionimin e konkurrencës në këtë segment me rëndësi të veçantë për ekonominë familjare, të evidentojë prirjet e tregut

Çfarë janë dëftesat tregtare bujqësore? - Guri: Mund të vendoset kolateral produkti i magazinuar ose në proces

Fermerët do të mund të përdorin produktet bujqësore, ende të pakorrura ose të magazinuara, si kolateral për të marrë financim.

Projektligji për dëftesat tregtare mbi produktet bujqësore u shqyrtua në Komisionin për Çështjet Ligjore dhe Administratën Publike, ku zëvendësministri i Bujqësisë, Fatmir Guri, sqaroi se nisma synon të formalizojë marrëdhëniet që sot ekzistojnë në praktikë mes fermerëve dhe subjekteve që i financojnë apo i mbështesin ata. Dëftesa tregtare pritet të lëshohet online përmes e-Albania, të regjistrohet elektronikisht dhe të ketë fuqinë e titullit ekzekutiv.

“Ligji parashikon dy instrumente kryesore. I pari është dëftesa tregtare mbi produktin bujqësor të ardhshëm. Kjo lidhet me momentin kur produkti ende nuk është korrur apo prodhuar, por ekziston një çmim real i prodhimit. Fermeri

mund të përdorë produktin që pritet të realizohet si bazë për një financim, për të marrë inpute apo mbështetje tjetër ekonomike.

Instrumenti i dytë lidhet me produktet bujqësore të magazinuara. Në këtë rast, produkti i prodhuar dhe i depozituar në magazinë mund të përdoret si kolateral për financim, duke i dhënë fermerit më shumë mundësi të mos e shesë menjëherë prodhimin, sidomos në periudha kur tregu nuk ofron çmim të favorshëm”, tha Guri.

Ndërkaq, në komision u shqyrtua edhe projektligji për ratifikimin e marrëveshjes mes Shqipërisë dhe Gjermanisë për bashkëpunim teknik 2025. Zëvendësministria e Bujqësisë, Tana Kika, u ndal të modernizimi i kontrollit zyrtar, forcimi i kapaciteteve laboratorike dhe ngritja e sistemeve të inspektimit mbi bazë risku.

“Do të modernizohen procedurat e kontrollit zyrtar,

do të forcohen kapacitetet laboratorike, do të zhvillohen sisteme moderne të inspektimit të bazuara në analizë e rrezikut. Do të trajnohen inspektorë, veterinerë, specialistë të laboratorit, administrata publike sipas praktikave më të mira të vendeve anëtare. Një nga projektet më të rëndësishme është investimi infrastrukturor i mbështetur nga Banka Botërore, që parashikon ndërtimin e shtatë laboratorëve. Njëri prej tyre do të jetë në qarkun e Fierit dhe do të pajiset sipas standardeve europiane, përfshirë edhe kontrollin e pesticideve”, tha Kika.

Të dyja nismat lidhen me përpjekjet për të forcuar sektorin bujqësor, nga njëra anë përmes aksesit më të lehtë në financim për fermerët dhe nga ana tjetër përmes rritjes së sigurisë ushqimore dhe përafrimit me standardet europiane.

Korça kryeson me mbi 7 200 aplikime për Skemën Kombëtare të Mbështetjes në Bujqësi

7 200 fermerë në qarkun e Korçës kanë aplikuar për të përfituar subvencione në kuadër të Skemës Kombëtare të Mbështetjes në Bujqësi 2026, duke e renditur qarkun ndër zonat me numrin më të lartë të aplikimeve në vend.

Drejtori i Agjencisë Rajonale të Ekstensionit Bujqë-

sor (AREB) Korçë, Vullnet Gjolla, bëri të ditur se interesi më i madh i fermerëve është përqendruar te skemat me pagesa direkte, veçanërisht për mbështetjen e sipërfaqeve të mbjella, si dhe te masat për sektorin e blegtorisë.

Gjolla theksoi se specialistët e AREB Korçë kanë asistuar fermerët gjatë gjithë procesit të aplikimit, ndërsa në qark janë përgatitur mbi 160 dosje për skemat e investimeve.

Pas përfundimit të fazës së aplikimeve, institucionet përgjegjëse do të vijnë me shqyrtimin e dosjeve dhe verifikimin e përmbushjes së kriterëve, përpara disbursimit të mbështetjes financiare për fermerët.

TEMA TË DITËS

Bujqësia dhe blegtoria në Dërsnik të Korçës, puna në tokë dhe rritja e bagëtive sigurojnë jetesën e dhjetëra familjeve

Bujqësia dhe blegtoria mbeten burimi kryesor i të ardhurave për banorët e fshatit Dërsnik. Puna në tokë dhe rrit-

mënyrë të konsiderueshme. Ato më cilësoret ikën i morën për tregun. Kurse ato që nuk ishin aq cilësore i morën për lëng.

edhe blegtori një çik më shumë Dërsnik”, tha Mehmet Zaçe, Kryetar i fshatit Dërsnik.

Edhe blegtoria mbetet një aktivitet i rëndësishëm për familjet e fshatit, duke siguruar të ardhura nga prodhimi i qumështit, mishit dhe nënprodukteve të tjera. Banorët kërkojnë më shumë mbështetje për sektorin, si në drejtim të subvencioneve, ashtu edhe të krijimit të tregjeve të sigurta për shitjen e prodhimeve.

“Ne kemi zgjedhur dhentë me ato jemi marrë tërë jetën. 60 krerë se je pensionistë tani s’mbajmë dot më tepër”, tha një banor.

Kryetari i fshatit Dërsnik thotë se zhvillimi i mëtejshëm i këtyre sektorëve është thelbësor për të mbajtur gjallë ekonominë e fshatit dhe për të frenuar largimin e të rinjve.

ja e bagëtive sigurojnë jetesën e dhjetëra familjeve, të cilat vazhdojnë të ruajnë traditën e tyre ndër vite.

“Këtu kemi qershinë që e kemi të sezonit edhe ka në

Do të thotë që sivjet nuk mbeti as edhe një qersh pa shitur. Prodhimi ishte i kënaqshëm, i bollshëm, pak vështirësi në mungesë të punëtorëve. Jemi në prag të fillimit të vjeljes. Ka

Tepelenë, nis kujdesi për ullinjtë dhe vreshtat, specialisti: Pritet një sezon me prodhim të mirë

Fermerët në rrethin e Tepelenës kanë nisur punimet për mirëmbajtjen e kulturave të ullirit dhe vreshtarisë, në një periudhë të rëndësishme për ecurinë e prodhimit. Sipas specialistëve të bujqësisë, kushtet klimatike dhe vëzhgimet e kry-

ndërhyrjen e menjëhershme me trajtimet e nevojshme në rast të shfaqjes së sëmundjeve apo dëmtuesve, për të shmanjur dëmtimin e prodhimit.

“Tani tek rrushi po kryejnë shërbimin e spërkatjes nga vrugu dhe hiri dhe te ul-

kur shfaqet sëmundja ose kur shfaqet dëmtuesi”, tha Fetah Hoxha, specialist i bujqësisë në Tepelenë.

Ata theksojnë se këshillimi me agronomët ndihmon fermerët të zgjedhin pesticidet e duhura dhe të shmangin përdorimin e pakontrolluar të tyre.

“Duhet të paraqiten tek specialistët, tek zyra jonë për të marrë konsulencën e duhur dhe për të parë se në çfarë faze është përhapur sëmundja dhe çfarë pesticidi do t’i rekomandojmë. Nga informacione deri tani nuk kemi patur ndonjë shfaqje të sëmundjeve. Mund të fillojë vrugu tek te rrushi. Po thashë është shumë pak, koha është mirë. Premtojmë për një prodhim të bollshëm sivjet tek ulliri dhe tek vreshti”, theksoi ai.

Në Tepelenë, ullinjtë dhe vreshtat zënë një sipërfaqe të konsiderueshme të tokës bujqësore dhe përbëjnë një burim të rëndësishëm të ardhurash për fermerët.

era deri tani në terren tregojnë se pritët një sezon i mbarë për të dyja kulturat.

Në këtë fazë, specialistët rekomandojnë monitorimin e vazhdueshëm të parcelave dhe

liri është momenti i lidhjes së kokrrës dhe i bëjnë shërbimet e domosdoshme. Bëjnë edhe shërbime me spërkatje, por ne i kemi këshilluar që spërkatja të bëhet në momentin e duhur,

Salla: Mbi 41 mijë fermerë aplikuan në skemën kombëtare, kërkesat kalojnë 7 miliardë lekë

(Vijon nga faqja 2)

Komisioni Evropian.

“Ne kemi përmbyshur të gjitha detyrat që na janë kërkuar dhe presim vlerësimin përfundimtar. Fondet IPARD III prej 148 milionë eurosh janë shumë të rëndësishme për bujqësinë shqiptare dhe jemi gati të hapim menjëherë skemën sapo të marrim miratimin”, deklaroi ministri.

Sa i përket eksporteve bujqësore, Salla theksoi se gjatë gjashtëmujorit të parë të këtij viti është tejkaluar niveli i eksporteve të së njëjtës periudhë të vitit të kaluar, ndërsa në vitin 2025 u eksportuan rreth 380 mijë tonë produkte bujqësore.

Ministri siguroi gjithashtu se nuk janë konstatuar ngarkesa eksporti me pesticide të ndaluara, duke theksuar se rastet sporadike lidhen me mosres-

pektimin e afateve të skadencës nga fermerët të veçantë dhe jo me përdorimin e produkteve të ndaluara.

Duke folur për çmimet e prodhimeve bujqësore, Salla theksoi se ato përcaktohen nga raporti kërkesë-ofertë, ndërsa ministria, në bashkëpunim me Ministrinë e Financave, po monitoron pikat e grumbullimit për të shmangur abuzimet dhe për të garantuar trajtim të drejtë për fermerët.

Braktiset blegtoria, numri i krerëve ra me 3.8% në 2025

Sektori i blegtorisë në vend i përgjithshëm i deleve dhe po përballët me tkurrje të dhive ra nga 1,792 mijë krerë

ndjeshme dhe të vazhdueshme të numrit të krerëve gjatë dekadës së fundit.

Të dhënat zyrtare për 2025 tregojnë një panoramë shqetësuese, ku shumica e kategoritë kryesore të bagëtive kanë shënuar rënie, duke reflektuar vështirësitë në të cilat ndodhet ky sektor jetik i ekonomisë.

Numri i krerëve në total shënoi rënie në vitin 2025 me 3.8 për qind në krahasim me vitin 2024. Vitin që shkoi u numëruan gjithsej 1085 krerë nga 2168 që ishin në vitin 2024.

Në sektorin e gjedhëve, pas një periudhe të gjatë rënieje, të dhënat tregojnë shenja të lehta stabilizimi, ku numri i krerëve u rrit nga 272 mijë në 275 mijë gjatë vitit 2025, duke shënuar një shtim prej 3 mijë krerësh ose 1 për qind në vitin e kaluar.

Ndryshe po ndodh me të imtat, të cilat mbeten kategoria më problematike, pasi numri

në vitin 2024 në 1,736 krerë, duke u tkurrur me 56 mijë krerë brenda një viti, ose -3%.

Sektori i derrave regjistroi tkurrjen më të ashpër në raport me madhësinë e tij, duke pësuar një rënie prej 28% në një vit, nga 104 mijë krerë në vitin 2024 në 2025 u raportuan vetëm 75 mijë krerë, ndërsa popullsia e shpendëve vijoi gjithashtu trendin rënës, duke zbritur nga 6,992 mijë krerë në 2024 në 6,953 krerë në 2025,

Numri i krerëve të bagëtive, 2021 - 2025 të dhënat në (000)									
Nr.	Përshkrimi	2021	2022	2023	2024	2025	sh. Vjetor n	ndysh. Vjetor ne %	
I	Gjedhë	337	298	263	272	275	3		1
	Lopë	278	261	232	224	226	2		1
II	Të imta gjithsej	2,256	2,093	1,846	1,792	1,736	-56		-3
II a	Të leshta	1,481	1,372	1,206	1,177	1,166	-11		-1
	Dele	1,116	1,085	1,006	968	932	-36		-4
II b	Të dhirta	775	722	640	615	570	-45		-7
	Dhi	599	563	512	501	461	-40		-8
III	Derra	159	137	115	104	75	-29		-28
	Dosa	12	12	11	10	8	-1		-14
IV	Njëthundrakë	76	65	67	58	57	-2		-3
	Kuaj	29	26	27	24	23	-1		-5
V	Shpendë	7,652	6,848	7,031	6,992	6,953	-38		-1
VI	Bletë (000/koshere)	394	479	519	587	645	58		10

Burimi: INSTAT

Autoriteti i Konkurrencës monitoron tregun e produkteve të shportës në supermarketet kryesore

Autoriteti i Konkurrencës Sipas Autoritetit të ka nisur monitorimin e Konkurrencës, monitorimi

tregut të shitjes me pakicë të produkteve të shportës në rrjetin e supermarketeve kryesore në vend, pas ankesave të qytetarëve dhe shqetësimeve të ngritura nga deputetët në Kuvendin e Shqipërisë.

synon të analizojë ecurinë e çmimeve, strukturën e konsumit dhe të dhënat mbi shitjet gjatë periudhës 1 janar 2025 – qershor 2026, me qëllim vlerësimin e funksionimit të konkurrencës në një

me tkurrje 1%.

Në kontrast me këto zhvillime, bletaria ka shënuar rritje të shpejtë, ku numri i koshereve u rrit me 58 mijë duke arritur në 645 mijë krerë në vitin 2025, çka përbën një rritje prej 10% krahasuar me vitin 2024.

Nga viti 2021 në 2025 numri i krerëve të gjedhit ra me 18% dhe i te imtave ra gjithashtu me 18%. Ndërkohe numri i derrave u përgjysmua duke shënuar rënie me 53 për qind pas pandemisë.

Rënia e blegtorisë lidhet me shume arsye ndër të cilat faktori demografik kryeson. Një numër i konsiderueshëm i fermerëve të moshuar po e braktisin blegtorinë për shkak të pamundësisë fizike për të përballuar punën e rëndë, ndërsa brezat e rinj shfaqin interes të ulët për këtë sektor.

Fermerët shpesh hasin vështirësi në vendosjen e produkteve të tyre në treg me çmime konkurruese, gjë që e bën mbajtjen e bagëtive ekonomikisht të paqëndrueshme.

"Monitor"

treg që ndikon drejtpërdrejt në shpenzimet e familjeve shqiptare. Në kuadër të këtij procesi, operatorët kryesorë të tregtisë me pakicë do të paraqesin informacion mbi shitjet totale, si dhe të dhëna të detajuara për 30 produktet që kanë peshën më të madhe në shitjet e tyre. Këto të dhëna do t'i nënshtrohen një analize krahasuese për të vlerësuar sjelljen e tregut, nivelin e konkurrencës dhe elementët që ndikojnë në formimin e çmimeve.

Autoriteti i Konkurrencës thekson se mbetet i angazhuar për garantimin e tregjeve të hapura, konkurruese dhe transparente, në funksion të mbrojtjes së interesit publik dhe mirëqenies së konsumatorëve.

TEKNOLOGJI

Transformimi Dixhital i Agrobiznesit Shqiptar

Një domosdoshmëri për eksportet dhe integrimin në tregun evropian

Autore: Dr. Aulona Veizi

Hyrje

Në ekonominë moderne nuk mjafton të prodhosh cilësi por, duhet të jesh në gjendje ta provosh atë. Për Shqipërinë, ku sektori agroushqimor përbën një nga shtyllat kryesore të ekonomisë dhe eksporteve, përmbushja e kërkesave të reja të Bashkimit Evropian për gjurmueshmëri, transparencë dhe qëndrueshmëri përfaqëson një sfidë, por edhe një mundësi për të rritur konkurrueshmërinë e produkteve shqiptare.

Në një ekonomi globale gjithnjë e më të orientuar drejt cilësisë, transparencës dhe qëndrueshmërisë, sektori agroushqimor po përballët me një transformim të thellë. Sot, konsumatorët, importuesit dhe autoritetet rregullatore nuk kërkojnë vetëm produkte cilësore, por edhe informacion të plotë mbi origjinën, procesin e prodhimit, ndikimin mjedisor dhe përputhshmërinë me standardet ndërkombëtare. Në këtë kontekst, dixhitalizimi nuk përfaqëson më një avantazh konkurrues, por një domosdoshmëri për mbijetesën dhe zhvillimin e industrisë.

Fjalë kyçe - Transformimi dixhital; Agrobiznes; Gjurmueshmëri; Digital Product Passport; Inteligjencë Artificiale; Green Deal; Qëndrueshmëri; Shqipëri.

Një epokë e re për industrinë agroushqimore

Shumë ndërmarrje vazhdojnë të mbështeten në sisteme tradicionale të menaxhimit, të fragmentuara ndërmjet dokumentacionit në letër, tabelave Excel dhe programeve të pavarura. Kjo mënyrë pune krijon probleme të shumta, si:

- a) mungesë të gjurmueshmërisë së plotë;
- b) të dhëna të shpërndara në sisteme të ndryshme;
- c) gabime njerëzore;
- d) procese auditimi të kushtueshme;
- e) vështirësi në përmbushjen e kërkesave për eksport.

Ndërkohë, Bashkimi Evropian po zhvillon dhe zbaton progresivisht politika dhe instrumente të reja, si Pasaporta Dixhitale e Produktit (Digital Product Passport), raportimi ESG dhe kërkesat për transparencë e qëndrueshmëri përgjatë zinxhirit të furnizimit.

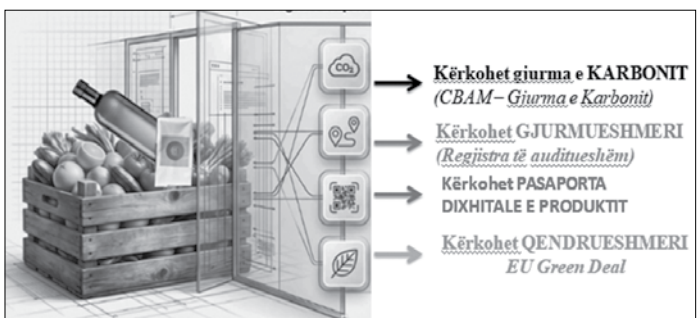

Figura 1. Pasaporta Dixhitale e Produktit

Sistemi operativ dixhital i prodhimit. Koncepti i një sistemi të integruar operativ për industrinë agroushqimore synon të lidhë në një platformë të vetme të gjitha proceset, nga ferma deri te konsumatori. Në këtë model, çdo informacion regjistrohet në kohë reale dhe lidhet me identitetin dixhital të produktit.

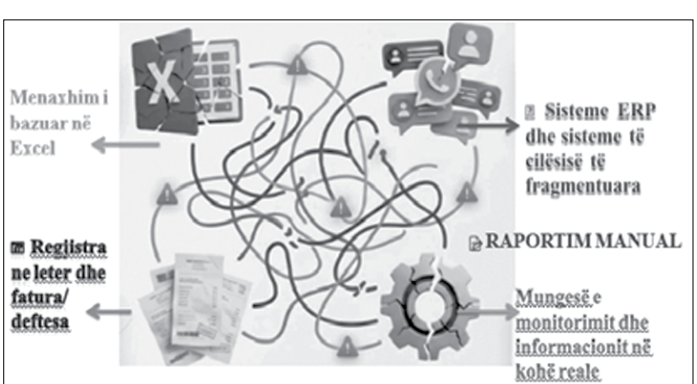

Figura 2. Fragmentimi i sistemeve tradicionale të menaxhimit në industrinë agroushqimore

Një platformë e tillë përfshin menaxhimin e prodhimit, kontrollin e cilësisë, financat, inventarin, monitorimin e energjisë dhe ujit, mirëmbajtjen e pajisjeve, gjurmueshmërinë, raportimin e karbonit, dokumentacionin për eksport.

Rezultati është një sistem unik të dhënash që eliminon dubletet dhe mundëson vendimmarrje të bazuar në informacion të saktë dhe të përditësuar.

Binjaku Dixhital (Digital Twin). Një nga risitë më të rëndësishme është krijimi i Binjakut Dixhital të fabrikës. Ky është një

model virtual që pasqyron në kohë reale funksionimin e linjës së prodhimit. Përmes sensorëve IoT dhe integrimit me sistemet industriale monitorohen vazhdimisht prodhimi, konsumi i energjisë, kostot, performanca e pajisjeve, mirëmbajtja, cilësiadhe parametrat operacionalë të prodhimit. Kjo u mundëson menaxherëve të identifikojnë menjëherë problemet, të optimizojnë proceset dhe të reduktojnë kostot operative.

Gjurmueshmëria përgjatë zinxhirit të furnizimit

Një tjetër element kyç është gjurmueshmëria "End-to-End", e cila ndjek produktin përgjatë gjithë zinxhirit të furnizimit:

Figura 3. Gjurmueshmëria nga ferma te konsumatori

Në çdo fazë regjistrohen automatikisht:

- i. origjina e lëndës së parë;
- ii. proceset e përpunimit;
- iii. temperaturat gjatë transportit;
- iv. kushtet e magazinimit;
- v. vendndodhja në kohë reale.

Në rast të devijimeve, si ndryshime të temperaturës ose ndërprerje të zinxhirit të ftohtë, sistemi gjeneron sinjalizime automatike, duke parandaluar humbjen e cilësisë së produktit.

Qëndrueshmëria dhe gjurma e karbonit

Raportimi i qëndrueshmërisë është bërë një nga kërkesat kryesore për kompanitë eksportuese. Duke mbledhur të dhëna përgjatë gjithë ciklit të prodhimit, sistemi mund të llogarisë automatikisht gjurmën e karbonit, pa pasur nevojë për procese të ndërlikuara manuale.

Figura 4. Gjurma e karbonit dhe Pasaporta Dixhitale e Produktit

Kjo u mundëson ndërmarrjeve të përmbushin kërkesat e Green Deal, të përgatisin raportet ESG, të demonstrojnë përputhshmërinë me standardet evropiane dhe të rrisin konkurrueshmërinë në tregjet ndërkombëtare.

Pasaporta Dixhitale e Produktit

Një tjetër zhvillim me rëndësi është Pasaporta Dixhitale e Produktit, e aksesueshme përmes një kodi QR. Përmes telefonit celular, konsumatori mund të shohë origjinën e produktit, vendin e prodhimit, proceset e përpunimit, certifikimet, temperaturat gjatë transportit dhe të dhënat mbi qëndrueshmërinë dhe ndikimin mjedisor.

Kjo rrit transparencën, besimin e konsumatorit dhe vlerën e produktit në treg.

Inteligjenca Artificiale në shërbim të prodhimit

Platformat moderne nuk kufizohen vetëm në regjistrimin e të dhënave. Ato përdorin Inteligjencën Artificiale (AI) për të analizuar performancën e prodhimit, parashikuar probleme teknike, optimizuar kostot, monitoruar efikasitetin e pajisjeve (OEE) dhe gjeneruar rekomandime për përmirësimin e proceseve. Kjo e shndërron menaxhimin nga reaktiv në proaktiv.

Referenca

European Commission. (2019). The European Green Deal. COM(2019) 640 final.

European Commission. Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) – Directive (EU) 2022/2464.

European Commission. (2020). A Farm to Fork Strategy for a Fair, Healthy and Environmentally-friendly Food System. COM(2020) 381 final.

European Parliament & Council. (2024). Regulation (EU) 2024/1781 establishing a framework for setting ecodesign requirements for sustainable products.

FAO. (2022). The State of Food and Agriculture 2022 – Leveraging Automation in Agriculture.

OECD. (2024). Digitalisation of Agriculture and Food Systems.

ISO. (2024). ISO 22000 – Food safety management systems.

Global G.A.P. General Regulations.

Figura 5. Gjurmueshmëria dixhitale përmes kodeve QR dhe Inteligjencës Artificiale

Një mundësi strategjike për Shqipërinë

Shqipëria ka potencial të madh në sektorët e ullirit, agrumeve, frutave dhe perimeve, bimëve aromatike dhe produkteve të tjera me vlerë të shtuar. Për të përfituar plotësisht nga tregu evropian, kompanitë shqiptare duhet të investojnë në dixhitalizim dhe në sisteme moderne të menaxhimit të të dhënave.

Figura 6. Potenciali për integrim në tregjet evropiane përmes transformimit dixhital

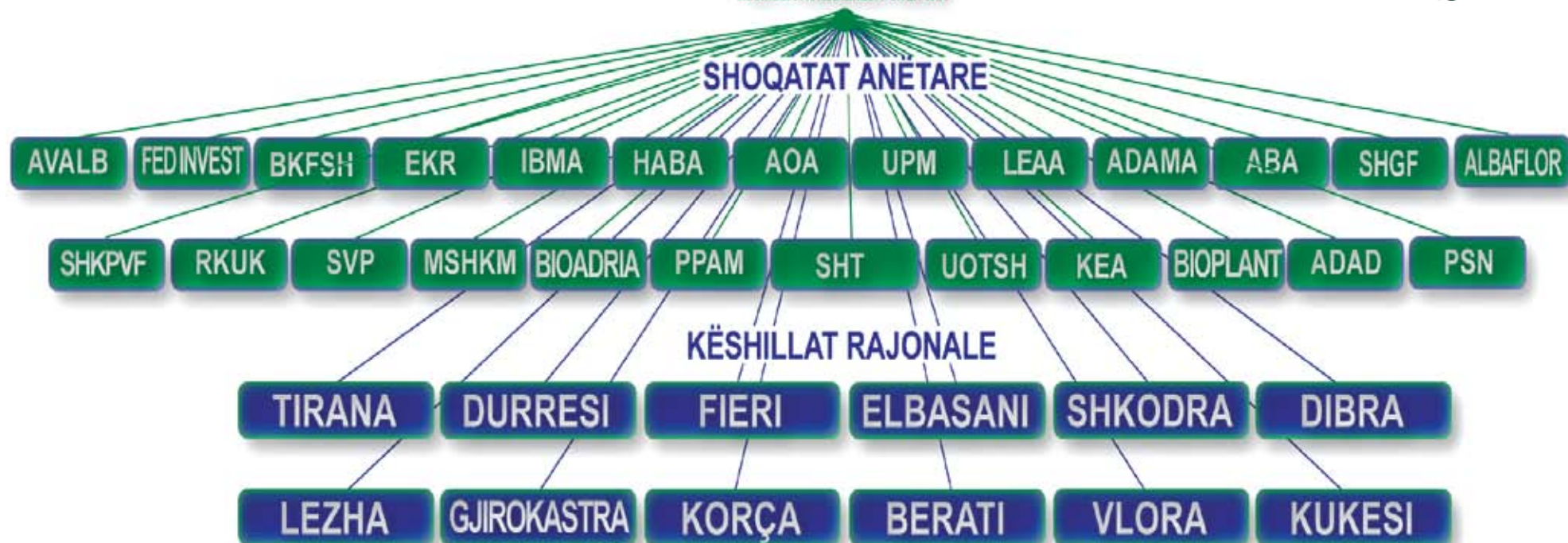
Integrimi i gjurmueshmërisë, raportimit të karbonit dhe pasaportës dixhitale të produktit mund të përmirësojë ndjeshëm pozicionin konkurrues të prodhuesve shqiptarë, duke rritur besueshmërinë, aksesin në tregje të reja dhe përputhshmërinë me kërkesat e Bashkimit Evropian.

Shumica e ndërmarrjeve shqiptare kanë investuar në certifikime dhe përmirësimin e cilësisë së produkteve. Megjithatë, dixhitalizimi i proceseve mbetet ende i kufizuar, veçanërisht në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme. Investimet në sisteme të integruara të menaxhimit, gjurmueshmëri dhe analiza të të dhënave mund të përshpejtojnë integrimin e tyre në zinxhirët evropianë të furnizimit dhe të rrisin besueshmërinë e produkteve shqiptare në tregjet ndërkombëtare.

Përfundim

Transformimi dixhital i sektorit agroushqimor nuk është më një vizion i së ardhmes, por një realitet që po ndryshon mënyrën se si prodhohen, monitorohen dhe tregtohen produktet ushqimore. Integrimi i teknologjive si Binjaku Dixhital, Interneti i Gjërave (IoT), Inteligjenca Artificiale, gjurmueshmëria dhe Pasaporta Dixhitale e Produktit krijojnë një ekosistem të ri, ku cilësia, transparencia dhe qëndrueshmëria bëhen pjesë organike e çdo produkti.

Për vende si Shqipëria, transformimi dixhital përfaqëson një mundësi strategjike për të modernizuar sektorin agroushqimor, për të rritur konkurrueshmërinë e produkteve vendase dhe për të përmbushur standardet gjithnjë e më të larta të tregut evropian. Investimi në teknologji nuk është më vetëm një zgjedhje për rritjen e efikasitetit, por një investim në sigurinë ushqimore, transparencën, qëndrueshmërinë dhe besueshmërinë e produkteve shqiptare. Për të realizuar këtë transformim, do të jetë thelbësor bashkëpunimi ndërmjet institucioneve publike, sektorit privat, universiteteve dhe qendrave kërkimore, me synimin që inovacioni të shndërrohet në një motor të zhvillimit të qëndrueshëm të agrobiznesit shqiptar. Transformimi dixhital nuk është më çështje zgjedhjeje, por e aftësisë për të qenë konkurrues në një treg global ku besimi, transparencia dhe qëndrueshmëria janë po aq të rëndësishme sa vetë cilësia e produktit.

Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar

www.kashalbania.org

Këshilli i Agrobiznesit Shqiptar

KREDI E SHPEJTË MIKRO

PËR ÇDO QËLLIM BIZNES APO INDIVID

KREDI MIKRO

deri në **2,500,000** LEKË

INFORMACIONE

Qeveria shkurton fondet për fermerët, shton te Fondi i Zhvillimit rreth 80 mln euro

Qeveria ka reduktuar fondet e parashikuara për zhvillimin rit ra me 10.1%, ai i patates me 7.2%, ndërsa prodhimi i pemëve

rural dhe mbështetjen e fermerëve, ndërkohë që ka shtuar me 7.5 miliardë lekë, ose rreth 75 milionë euro, buxhetin e Fondit Shqiptar të Zhvillimit.

Sipas të dhënave nga rishikimi i buxhetit, fondi për programin e zhvillimit rural dhe mbështetjen e prodhimit bujqësor, blegtoral, agroindustrisë dhe marketingut është ulur me 113.7 milionë lekë gati 1,5 milionë euro.

Financimi i programit është reduktuar nga rreth 7.69 miliardë lekë, që ishte parashikuar në buxhetin fillestar, në rreth 7.58 miliardë lekë pas ndryshimeve. Në terma përqindjeje, shkurtimi arrin në 1.5%.

Programi përfshin politikat dhe masat që synojnë mbështetjen e fermerëve dhe blegtorëve, zhvillimin e industrisë agropërpunuese, rritjen e prodhimit vendas dhe përmirësimin e tregimit të produkteve bujqësore.

Ndonëse ulja është relativisht e kufizuar në raport me fondin e përgjithshëm, ajo vjen në një periudhë kur disa nga treguesit kryesorë të bujqësisë dhe blegtorisë po shënojnë rënie.

Sipas të dhënave të INSTAT për vitin 2025, prodhimi i gru-

frutore u tkurr me 12.8%. Prodhimi i ullinjve ra me 2.3%, ndërsa prodhimi në serra ishte 0.9% më i ulët krahasuar me një vit më parë.

Dobësi janë shfaqur edhe në blegtori. Në vitin 2024, numri i deleve ra me 3.8%, numri i dhive me 2.2% dhe ai i derrave me 9.4%. Prodhimi i përgjithshëm i qumështit u reduktua me 2.7%, ndërsa prodhimi i mishit në peshë të gjallë ra me 3.8%.

Fondit Shqiptar të Zhvillimit i shtohen 7.5 miliardë lekë

Në të njëjtin rishikim buxhetor, financimi për Fondin Shqiptar të Zhvillimit është rritur ndjeshëm. Buxheti i institucionit është shtuar me 7.5 miliardë lekë, duke arritur në 32.3 miliardë lekë, nga rreth 24.8 miliardë lekë që ishte parashikuar fillimisht. Rritja përfaqëson një zgjerim me 30.2% të

financimit total të Fondit Shqiptar të Zhvillimit. Pjesa më e madhe e fondeve shtesë është përqendruar te zëri i përgjithshëm “Programe Zhvillimi”.

Financimi për këtë program është rritur me 5.5 miliardë lekë, duke kaluar nga rreth 14.9 miliardë lekë në 20.4 miliardë lekë. Krahasuar me buxhetin fillestar, rritja është 36.9%.

Vetëm programi “Programe Zhvillimi” përfiton rreth 73% të shtesës së përgjithshme të akorduar për Fondin Shqiptar të Zhvillimit. Ky është një zë i gjerë buxhetor, në të cilin mund të përfshihen projekte infrastrukturore dhe zhvillimore të zbatuara nga FSHZH-ja, si rehabilitimi i rrugëve, rikualifikimi urban, sistemimi i shesheve dhe hapësirave publike, si dhe investimet në zona me potencial turistik dhe ekonomik.

Financime shtesë janë dhënë edhe për programin “Infrastruktura Vendore dhe Rajonale”. Buxheti i tij është rritur me 1.4 miliardë lekë, ose 18.9%, duke kaluar nga rreth 7.4 miliardë lekë në 8.8 miliardë lekë.

Ndërkohë, programi “100 Fshatrat” përfiton një shtesë prej 600 milionë lekësh. Fondi total për këtë program rritet nga 2.5 miliardë lekë në 3.1 miliardë lekë, ose me 24% krahasuar me planifikimin fillestar.

	Buxheti fillestar	Akti normativ	NDRYSHIMI (AN – Fillestar)	
			Vlera (000/Lek)	Ne %
Zhvillimi Rural duke mbësht. Prodh. Bujq. Bleg. Agroind dhe Market.	7,691,673	7,577,973	(113,700)	(1.5%)
	Buxheti fillestar	Akti normativ	NDRYSHIMI (AN – Fillestar)	
			Vlera (000/Lek)	Ne %
Fondi Shqiptar i Zhvillimit	24,807,326	32,307,326	7,500,000	30.2%
Programe Zhvillimi	14,895,882	20,395,882	5,500,000	36.9%
Infrastruktura Vendore dhe Rajonale	7,411,444	8,811,444	1,400,000	18.9%
Programi “100 Fshatrat”	2,500,000	3,100,000	600,000	24.0%
Burimi: Ministria e Financave				

Komisioni për Bujqësinë, Ushqimin dhe Zhvillimin Rural miratoi dy projektligje

Komisioni për Bujqësinë, Ushqimin dhe Zhvillimin Rural zhvilloi mbledhjen e radhës, ku shqyrtoi dy projektligje.

Në fillim të mbledhjes,

paraqiti qëllimet e projektligjit, i cili synon krijimin e kuadrit ligjor për funksionimin e grupeve ekonomike me interes evropian, në përputhje

sor dhe agro-ushqimor.

Pas diskutimeve, anëtarët e komisionit e miratuan projektligjin në parim, nen për nen dhe në tërësi.

Në vijim, komisioni shqyrtoi projektligjin “Për dëftesat tregtare mbi produktet bujqësore”, ku të ftuar ishin zëvendësministri i Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural Fatmir Guri dhe stafi shoqërues.

Gjatë diskutimeve u theksua se projektligji synon krijimin e një mekanizmi modern për tregtimin dhe financimin e produkteve bujqësore, duke rritur sigurinë juridike të transaksioneve, përmirësuar aksesin e fermerëve në financim dhe nxitur zhvillimin e tregut bujqësor. Anëtarët e komisionit diskutuan gjithashtu ndikimin që pritet të ketë ky instrument në rritjen e formalizmit të sektorit dhe forcimin e zinxhirit të vlerës së produkteve bujqësore.

Pas diskutimeve, anëtarët e komisionit e miratuan projektligjin në parim, nen për nen dhe në tërësi.

komisioni shqyrtoi projektligjin “Për grupimet ekonomike me interes evropian”, nismë e deputetes Milva Ekonomike dhe e Këshillit të Ministrave. I ftuar ishte edhe zëvendësministri i Ekonomisë dhe Inovacionit Enkelejd Musabelliu.

Gjatë prezantimit, Ekonomi

me standardet e Bashkimit Evropian. po ashtu, diskutimet u përqendruan në lehtësimin e bashkëpunimit ndërmjet subjekteve ekonomike, rritjen e konkurrencës dhe krijimin e mundësive të reja për zhvillimin e aktivitetit ekonomik, përfshirë sektorin bujqë-

Shqipëria regjistron mbi 100 mijë fermerë - Mbi 12 mijë i shtohen skemës së pensioneve, Fieri dominon bujqësinë

Aplikimi i skemave të financimit për sektorin bujqësor nga ana e Ministrisë së Bujqësisë, ka nxitur edhe formalizimin në këtë sektor, duke qenë se është kusht kryesor për përfitimin e fondeve.

Të dhënat zyrtare nga Insti-

i kontribuuesve në bujqësi regjistrohej në 58,091, vihet re një rritje progresive nga viti në vit, për të shënuar shifrën më të lartë në 2025-ën, e cila ka thuhajse dyfishim në raport me 2021-ën.

Ndërsa në raport me një vit

tuti i Sigurimeve Shoqërore, tregojnë se numri i fermerëve të formalizuar ka pësuar një rritje progresive nga vitit në vit, duke arritur në 101,088 të vetëpunësuar në bujqësi që paguajnë sigurimet shoqërore.

Nëse do të analizojmë shifrat nga viti 2021, ku numri

më parë, numri i fermerëve të formalizuar ka kapërcyer me 12.222 individë.

Referuar të dhënave, 74.5 % e kontribuuesve janë në zonat fushore ku dhe zhvillimi i sektorit bujqësor është më i lartë dhe 25.5 % është në zonat malore.

Sa i takon vlerës së kontributeve të paguara, shifra arrin në 36 milion euro, 79.2% gjeneruar nga fermerë në zonat fushore dhe pjesa tjetër prej 20.8 % në zonat malore.

Nëse do të analizojmë numrin e kontribuuesve të vetëpunësuar në bujqësi sipas qarqeve, qarku me numrin më të lartë është Fieri me 16 % të totalit, si qarku kryesor me bujqësi intensive, ndjekur nga Elbasani me 13.8%, Vlora dhe Korça. Ndërsa numri më i ulët i kontribuuesve është në qarkun e Gjirokastrës dhe të Kukësit.

Përgjatë dy viteve të fundit përpos Skemës Kombëtare të Mbështetjes në Bujqësi me një fond prej 30 milionë eurosh në vit është aplikuar edhe Skema e Investimeve, duke e çuar buxhetin e përgjithshëm në rreth 52 milionë euro, ndërsa është vënë në funksion edhe garancia sovraane e cila synon nxitjen e kreditimit dhe rritjen e aksesit të fermerëve dhe agrobizneseve në financim.

Mjalti po bëhet biznes fitimprurës për fermerët

Mbarështimi i bletëve është zgjeruar ndjeshëm vitet e fundit duke u kthyer në një biznes fitimprurës për fermerët.

Shqipëria ka natyrë me plotë bimësi që shërbejnë si kullota për bletët dhe nga ana tjetër

Elbasan (50.8%). Edhe Durrësi, megjithëse mbetet qarku me prodhimin më të ulët, shënoi rritje me 46.4%.

Në vitin 2025, Korça ishte prodhuesja më e madhe e mjaltit në vend, me 1,006 tonë,

norma e fitimit është më e lartë në këtë degë të bujqësisë, pa-varësisht se edhe këtu risku është i lartë.

Të dhënat zyrtare tregojnë se prodhimi i mjaltit në vend u rrit me 30.3% gjatë periudhës 2021-2025, duke arritur në 6,299 tonë në vitin 2025, nga 4,835 tonë në vitin 2021. Rritja u regjistrua pothuajse në të gjitha qarqet, me përjashtim të Shkodrës, e cila ishte i vetmi qark që shënoi rënie gjatë kësaj periudhe.

Sipas INSTAT zgjerimin më të fortë e regjistroi Gjirokastra, ku prodhimi pothuajse u trefishua, me një rritje prej 191.5% pas pandemisë. Ritme të larta u shënuan gjithashtu në Dibër (85.5%), Tiranë (64.6%) dhe

e ndjekur nga Vlora me 855 tonë dhe Elbasani me 825 tonë. Këto tre qarqe, së bashku me Shkodrën kane mbi gjysmën e prodhimit kombëtar.

Shkodra humbi pozicionin kryesues që mbante në vitin 2021, pasi prodhimi u tkurr me 32.4% gjatë katër viteve,

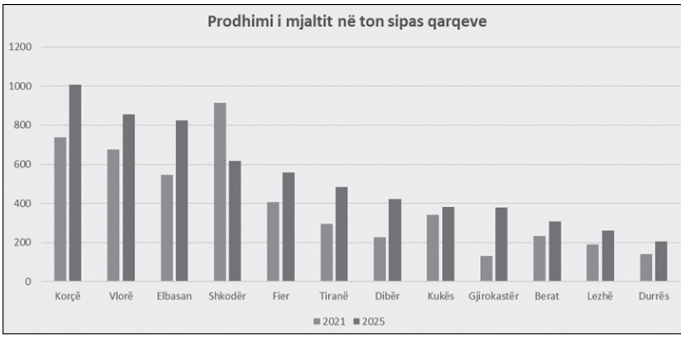
megjithëse në dy vitet e fundit u vu re një rikuperim i pjesshëm.

Rritja e prodhimit të mjaltit gjatë viteve të fundit lidhet me zgjerimin e numrit të koshereve, shtimin e interesit për bletarinë si burim të ardhurash dhe rritjen e kërkesës së konsumatorëve për produkte vendase e natyrale.

Në disa qarqe, ecuria pozitive është mbështetur edhe nga rritja e çmimit të mjaltit, kushtet e favorshme klimatike. Fermerët në të gjithë vendin po orientojnë investimet dhe njohuritë tek përmirësimi i teknikave të mbarrështimit, nxitur nga rritja e kërkesës dhe çmimit që për disa lloje mjalti si ai i gështenjës i kalon të 30 eurot për kilogram.

Megjithatë, ndryshimet e mëdha mes qarqeve tregojnë se prodhimi mbetet i varur nga faktorë lokalë, si moti, sëmundjet e bletëve, përdorimi i pesticideve dhe sasia e luleve dhe bimëve ku kullosin bletët.

"Monitor"

FINANCIM

Malaj: 800 mijë euro në dispozicion të NVM-ve për përgatitjen e planeve të investimit

Ministri i Financave, Petrit Malaj informoi se qeveria ka vendosur 800 mijë euro në dispozicion të Ndërmarrjeve

fondit prej 3 miliardë lekësh u përdor për financimin e fermerëve”.

Interesi i lartë dhe rezultatet

të Vogla dhe të Mesme për t'i ndihmuar në përgatitjen e planeve të investimit për të aplikuar nëpër banka dhe për të përfutur si nga linja e kredisë por edhe nga Garancia Sovrane.

Gjatë aktivitetit të prezantimit të Programit Kombëtar “Dyfisho Sipërmarrjen Tënde”, Malaj vlerësoi suksesin e Garancisë Sovrane në Bujqësi, e cila u lançua në muajin gusht të vitit 2025 si një instrument për të rritur aksesin në financim për sektorët e nënfinancuar të ekonomisë.

Sipas tij, “vetëm në gjashtë muaj zbatim rreth një e treta e

e arritura, sipas ministrit Malaj dëshmuar se Garancia Sovrane ishte instrumenti i duhur për t'i dhënë akses në financim një sektori me potencial të madh zhvillimi dhe solli zgjerimin e skemës për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme në sektorë të tjerë të ekonomisë.

Ministri bëri të ditur se, me ndryshimet e miratuara përmes Aktit Normativ të buxhetit 2026, Garancia Sovrane zgjeroi fushën e saj të mbulimit dhe u rishikuan edhe termet financiarë, duke e kthyer atë në një instrument kombëtar mbështetjeje për sipërmarrjen.

Malaj theksoi se me ndry-

shimet e fundit fondi i Garancisë Sovrane është rritur nga 3 miliardë lekë në 5 miliardë lekë.

Po ashtu, sipas tij, vlera maksimale e huasë së garantuar për çdo përfutues është rritur nga 25 milionë lekë në 200 milionë lekë, ndërsa afati maksimal i shlyerjes është zgatur deri në 10 vjet.

“Norma e interesit mbetet e favorshme, në 2-3%, ndërsa shteti garanton deri në 70% të kredisë”, u shpreh Malaj.

Në fjalën e tij, Malaj theksoi se qeveria Shqiptare mbetet e angazhuar për të mbështetur ndërmarrjet e vogla dhe të mesme në procesin e integritetit në tregun europian, duke i ndihmuar të rrisin produktivitetin, kapacitetet njerëzore dhe nivelin e investimeve.

“Ajo që është e rëndësishme është që për këtë vit ne kemi buxhetuar edhe pranë Ministrisë së Ekonomisë dhe Inovacionit një fond prej rreth 800.000 euro, fond i cili do të vihet në dispozicion të Ndërmarrjeve të Vogla dhe të Mesme për të ndihmuar ato që përgatisim biznes planet apo planet e investimit në mënyrë që të kenë mundësi të aplikojnë nëpër banka për të përfutur si nga linja e kredisë por edhe nga Garancia Sovrane”, shtoi ministri.

“Dyfisho Sipërmarrjen Tënde”, Sejko: Norma të ulëta interesi dhe garanci sovraane deri në 70% të kolateralit

Gubernuratori i Bankës së Shqipërisë, Gent Sejko, mori pjesë në ceremoninë e prezantimit të Programit Kombëtar “Dyfisho Sipërmarrjen Tënde”, organizuar nga Ministria e Ekonomisë, Kulturës dhe Inovacionit, me pjesëmarrjen e përfaqësuesve të qeverisë, sektorit bankar, komunitetit të biznesit dhe institucioneve publike.

Në kuadër të panelit të parë të aktivitetit, me temë “Financimi si motor i zhvillimit ekonomik”, Gubernuratori Sejko mori pjesë në diskutim së bashku me Kryeministrin Edi Rama, Ministrin e Ekonomisë dhe Inovacionit, Delina Ibrahimaj dhe Kryetarin e Shoqatës Shqiptare të Bankave, Bledar Shella.

Diskutimet u përqendruan në rëndësinë e nxitjes së investimeve private, forcimin e partneritetit ndërmjet qeverisë, sistemit bankar dhe biznesit, si dhe rolin e Programit “Dyfisho Sipërmarrjen Tënde” në mbështetjen e sipërmarrjes dhe zhvillimit ekonomik të vendit.

Në fjalën e tij, Gubernuratori Sejko theksoi rëndësinë e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme si shtylla kryesore e ekonomisë shqiptare, duke nënvizuar rolin

e tyre në krijimin e vendeve të punës dhe në nxitjen e zhvillimit ekonomik.

Ai u ndal te përmirësimet e bëra në Programin Kom-

Në përfundim, Gubernuratori Sejko u bëri thirrje bankave të jenë proaktive në zbatimin e programit dhe bizneseve të shfrytëzojnë mundësitë që ai

bëtar “Dyfisho Sipërmarrjen Tënde”, të cilat përfshijnë zgjatjen e afatit të financimit dhe rritjen e shumës maksimale të financimit, masa që synojnë të zgjerojnë mundësitë e financimit dhe investimit për bizneset.

Gubernuratori vuri në dukje se programi ofron kushte financimi veçanërisht favorizuese, me norma të ulëta interesi dhe me garanci sovraane që mbulon deri në 70% të kolateralit, duke lehtësuar aksesin e bizneseve në financim.

ofron, duke theksuar se kjo nismë do të kontribuojë jo vetëm në zgjerimin e kreditimit, por edhe në diversifikimin e portofolit të bankave dhe forcimin e aktivitetit sipërmarrës në vend.

Ai shprehu mirënjohjen për bashkëpunimin me Qeverinë Shqiptare dhe sektorin bankar në hartimin dhe zbatimin e programit, dhe shprehu besimin se gjatë këtij viti programi do të sjellë rezultate edhe më të mira në financimin e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme.

Salla: Programi “Dyfisho Sipërmarrjen Tënde”, mundësi të reja për modernizimin e bujqësisë

Ministri i Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Andis Salla, mori pjesë në panelin e diskutimit kushtuar Programit Kombëtar “Dyfisho Sipërmarrjen Tënde, Investimet në Bujqësi dhe Turizëm”, ku u diskutuan mundësitë që ky instrument i ri financiar krijon për modernizimin e fermave, zhvillimin e agropërpunimit, turizmit rural dhe rritjen e konkurrueshmërisë së sipërmarrjeve shqiptare.

Programi Kombëtar “Dyfisho Sipërmarrjen Tënde” është një instrument i ri financiar i Qeverisë Shqiptare, i krijuar për të lehtësuar aksesin e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme në financim dhe për të nxitur investimet në sektorët prioritarë të ekonomisë.

Gjatë fjalës së tij, Ministri Salla theksoi se programi vjen në një moment kyç për zhvillimin e sektorit bujqësor dhe krijon mundësi konkrete për fermerët dhe sipërmarrjet agroshtetë.

“Dyfisho Sipërmarrjen Tënde” vjen në një moment shumë të rëndësishëm për ekonominë shqiptare dhe sektorin bujqësor. Është një mundësi që u jep jo vetëm bizneseve të mëdha, por edhe sipërmarrjeve të vogla dhe fermerëve mundësinë të rriten, të investojnë dhe të kalojnë në një standard tjetër zhvillimi,” u shpreh ministri Salla.

Ministri nënvizoi se transformimi i bujqësisë shqiptare lidhet ngushtë me procesin e

integritetit europian dhe përfarimin e sektorit me standardet e Bashkimit Europian.

“Bizneset shqiptare kanë nevojë për këtë mbështetje për t'u përshtatur me legjislacionin e Bashkimit Europian. Programi vjen në momentin e duhur për të mbështetur investimet që lidhen me sigurinë ushqimore, modernizimin dhe rritjen e konkurrueshmërisë,” deklaroi ai.

Salla vlerësoi faktin që programi nisi me sektorin e bujqësisë dhe tashmë është zgjeruar edhe në sektorë të tjerë të ekonomisë, duke krijuar mundësi më të gjera për zhvillimin e biznesit shqiptar.

Ai bëri të ditur se Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural do të jetë në terren për të orien-

tuar dhe asistuar bizneset gjatë gjithë procesit të aplikimit dhe zbatimit të programit.

“Bashkë me ekipin do të jemi në terren për të orientuar dhe asistuar bizneset që të bëhen pjesë e kësaj nisme. Sektori i bujqësisë ka specifikat e veçanta dhe ne po zhvillojmë njëkohësisht programe dixhitalizimi për t'i ndihmuar fermerët të përshtaten me standardet e Bashkimit Europian,” përfundoi Ministri Salla.

Gjatë panelit u diskutua gjithashtu rëndësia e investimeve në modernizimin e fermave, zhvillimin e agropërpunimit dhe turizmit rural, si faktorë kyç për rritjen e vlerës së shtuar në ekonominë shqiptare dhe për forcimin e konkurrueshmërisë së produkteve Made in Albania në tregjet vendase dhe ndërkombëtare.

“Dyfisho sipërmarrjen tënde”, Rama: Ekspertizë nga UNDP për të asistuar bizneset

Kryeministri Edi Rama prezantoi programin kombëtar “Dyfisho sipërmarrjen tënde”,

bankat fitojnë pa luftuar dhe jo vetëm kaq, po fitojnë goxha”, u shpreh Rama.

ndërsa e vlerësoi si një mundësi për të zhvilluar më tej sipërmarrjen e vogël dhe të mesme në vend.

Në eventin e organizuar mbi programin kombëtar kombëtar “Dyfisho sipërmarrjen tënde”, Rama theksoi veçanërisht bashkëpunimin me Bankën e Shqipërisë dhe bankat e nivelit të dytë për suksesin e këtij programi.

“Bankat janë futur në një zonë komforti të jashtëzakonshëm. Ndërkohë që të gjithë të tjerët luftojnë për të fituar,

Sipas tij bankat nuk dalin me humbje nga ky program, por nga ana tjetër nuk dalin me ndonjë fitim si në rastet e tjera, por me një fitim modest.

Nga ana tjetër, Rama theksoi se fitimi në periudhën afatmesme dhe afatgjatë edhe për bankat do të jetë i konsiderueshëm.

Rama vlerësoi po ashtu edhe ekspertizën e Zyrës së Kombeve të Bashkuara në Tiranë, UNDP-së përmes të cilës do të angazhohen ekspertë ndërkombëtarë dhe

do të krijohet një grup i gatshëm për të asistuar bizneset të cilat kanë ide interesante dhe një plan të besueshëm, por nuk kanë kapacitetin për ta përkthyer në një projekt bindës për bankat.

“Ky grup i gatshëm do të jetë në dispozicion të të gjitha bizneseve, ndërkohë që patjetër Ministria e Ekonomisë do të luajë rolin e vet për të garantuar ndërlidhjen midis subjekteve të biznesit edhe grupit të ekspertëve”, shtoi Rama.

Kryeministri informoi se është vënë në dispozicion edhe një faqe online në të cilën mund të merret informacion lidhur me elementë të programit.

Ky, sipas Ramës do të jetë një mekanizëm komunikimi dhe ndërveprimi i shpejtë, por edhe një urë që do të lehtësojë shikimin e gjithë pasqyrës së lëvizjes së këtij programi.

Kryeministri informoi po ashtu se është planifikuar edhe një cikël takimesh në territor për të kontaktuar bizneset e interesuara dhe njëkohësisht edhe për të nxitur biznese të caktuara që të përfshihen në këtë program.

FINANCIM

“Dyfisho Sipërmarrjen Tënde”, Ibrahimaj: Financim deri në 2 milionë euro për bizneset

Ministria e Ekonomisë dhe Inovacionit, Delina Ibrahimaj mori pjesë në ceremoninë e prezantimit të Programit Kom-

edhe më gjerë. Programi është ndërtuar bazuar në nevojat e biznesit”.

“Ne vitet e fundit, kemi parë

nënvizoi Ibrahimaj.

Ministria Ibrahimaj bëri të ditur se “e nisëm duke pyetur sipërmarrësit se cilat ishin problematikat e financimit dhe, sigurisht, ndër problematikat kryesore ishte norma e lartë e interesit, ishte kolaterali dhe gjithashtu ishte madhësia e biznesit. Për këtë ne ndërtuam një program, në bashkëpunim me sektorin bankar, në bashkëpunim me Bankën e Shqipërisë, i cili i përgjigjet nevojave të të gjitha sipërmarrjeve”.

Ajo tha se “duam që t’i japim mundësi çdo sipërmarrësi shqiptar që të zgjerojë aktivitetin e vet, me qëllim që të rrisë produktivitetin, të arrijë standardet të cilat janë të kërkuara për të arritur tregjet ndërkombëtare, pasi ne besojmë fort që, duke fuqizuar eksportet, ne do të arrijmë që të kemi një vlerë të shtuar të rritur në vend dhe një rritje ekonomike të qëndrueshme. Sigurisht, siç thashë më parë, kjo përkthehet në të ardhura më të larta, në më shumë punësim”.

Ky, shtoi Ibrahimaj, nuk është instrumenti i vetëm që ne do të ndërtojmë me qëllim mbështetjen e biznesit në procesin e Bashkimit Evropian, por besojmë fort që, nëpërmjet rritjes së financimit, nëpërmjet kredisë, ne do të arrijmë qëllimet tona afatmesme.

“Kredia, në fakt, është rritur për sipërmarrjen me norma dyshifrore. Ditët e fundit është rritur me 15%. Do të thotë që ka pasur më shumë financime në dispozicion e megjithatë vetëm 26% e kredisë për biznesin shkon tek ndërmarrjet e mesme dhe të vogla. Janë ndërmarrjet e mesme dhe të vogla që ne duam të mbështesim me këtë program, pasi ato, në fakt, janë 99% e ndërmarrjeve aktive në Shqipëri, përbëjnë mbi 80% të punësimit, mbi 70% të të ardhurave, të vlerës së shtuar, pra kanë një kontribut jashtëzakonisht të rëndësishëm në zhvillimin ekonomik”, tha Ibrahimaj duke shtuar se ato duhen fuqizuar në drejtim të automatizimit dhe inovacionit.

një ekonomi e cila rritet me dinamizëm. Një ekonomi që është rritur mesatarisht me 4% nga viti në vit. Një ekonomi në të cilën çdo vit numri i sipërmarrjeve rritet me norma dyshifrore. Vetëm në gjashtëmuorin e parë të vitit ne kemi rreth 12.000 sipërmarrje të reja. Në vitin e kaluar kemi pasur 25.000 sipërmarrje të reja dhe këta numra nuk janë numra të ftohtë, të cilët tregojnë vetëm shifra makroekonomike”, theksoi Ibrahimaj.

Ministria Ibrahimaj u shpreh se “numrat e rritjes së sipërmarrjes na tregojnë që ka besim që ekonomia do të vazhdojë të rritet. Ka besim që ne do të vazhdojmë të mbështesim sipërmarrjen. Ka potencial për të rritur punësimin, ka potencial për të rritur të ardhurat dhe ka vizion për të arritur tregje”.

Sipas saj, procesi i integritetit evropian është një proces i cili i jep të gjithëve një mundësi të jashtëzakonshme për të arritur një treg me 450 milionë banorë.

“Por kjo nuk bëhet vetëm. Vizioni ynë për të mbështetur sipërmarrjen është një vizion afatgjatë, ku ne duam të jemi partner i rritjes në investime në çdo biznes, në çdo cep të Shqipërisë dhe prandaj ky program është ndërtuar bazuar në nevojat që tregu kishte, pasi financimi dhe aksesimi në financa është një instrument thelbësor për zhvillimin e investimeve”,

bëtar “Dyfisho Sipërmarrjen Tënde”, një nismë që synon të mbështesë rritjen, zgjerimin dhe rritjen e konkurrueshmërisë së sipërmarrjeve shqiptare.

Në fjalën e saj Ibrahimaj tha se “uroj shumë që nga sot të gjitha bizneset, të cilat në fakt gjatë muajve të fundit kanë pasur një interes të jashtëzakonshëm për këtë produkt, të drejtohen pranë sporteleve të bankave dhe të pyesin për programin “Dyfisho sipërmarrjen tënde”. Ne jemi këtu, pa diskutim, me të gjithë partnerët, për të garantuar që produkti do të jetë aty për ta, për të gjithë sektorët e mbështetjes, me një vlerë financimi deri në 2 milionë euro, me një afat maturiteti deri në 10 vjet dhe me një normë interesi nga 2 deri në 3%, duke qenë se qeveria shqiptare mbulon deri në 70% të kolateralit”.

Ibrahimaj theksoi se “ky program është iniciuar nga vullneti dhe vizioni ynë për të dyfishuar sipërmarrjen shqiptare, që është zemra e ekonomisë shqiptare, jo vetëm në përmasa, por në cilësi, në eficientë, në produktivitet, sepse ne besojmë fort se vetëm nëpërmjet investimeve mund ta zgjerojmë ekonominë tonë, mund ta mbajmë ritmin e rritjes në nivelet që e kemi pasur në vitet e fundit dhe mund të zgjerojmë horizontet, duke hyrë në tregje jo vetëm evropiane, por

Harta e re ekonomike, zgjerimi i shtetit dhe i ndërtimit kundrejt rënies së bujqësisë dhe industrisë

Struktura e Prodhimit të Brendshëm Bruto (PBB) të Shqipërisë për vitin 2025 thelloi me tej tendencën e rënies së

E njëjta tendencë rënëse vërehet edhe në sektorin e industrisë në tërësi, i cili ka shënuar një tkurrje të peshës

sektorëve prodhues, ku pesha e sektorëve primarë dhe industrialë po zëvendësohet gradualisht nga një zgjerim i sektorit të shërbimeve dhe ndërtimit.

Gjithashtu pesha e shtetit në ekonomi u rrit me tej gjatë vitit të kaluar ndikuar nga zgjerimi në punonjës dhe në rritjen e pagave në këtë sektor.

Të dhënat e fundit të zyrtare që u publikuan nga INSTAT tregojnë se sektori i bujqësisë, pyjeve dhe peshkimit, dikur ndër kontribuuesit kryesorë, ka regjistruar një rënie të ndjeshme në peshën e tij në ekonominë e vendit, duke zbritur nga 15.31% në vitin 2024 në 14.59% gjatë vitit 2025. Në vitin 2019 pesha e bujqësisë në ekonominë e vendit ishte 18.4% e PBB-së.

në PBB nga 11.09% në 2024 në 10.08% në 2025, një dinamikë që ndikohet kryesisht nga industria përpunuese, e cila gjithashtu ka rënë me 0.51 pike % brenda vitit. Para pandemisë në vitin 2019, industria zuri 12.06% të PBB-së.

Arsyeja kryesore pse këta sektorë zënë një pjesë më të vogël të PBB-së në vitin 2025 është performanca e tyre negative. Bujqësia ka shënuar një rënie prej -2.50%, ndërsa industria në tërësi ka rënë me -3.72%, me industrinë përpunuese që gjithashtu ka shënuar rënie me -1.41% gjatë vitit të kaluar. Kjo tkurrje në vëllimin e prodhimit bën që pesha e tyre relative në totalin e ekonomisë të ulet.

Sakaq, sektori i ndërtimit

shfaqti një trend krejt të kundërt duke rritur më tej peshën në ekonomi, duke arritur në 12.56% të totalit të PBB-së në 2025, nga 12.22% që ishte një vit më parë. Pesha e këtij sektori në ekonominë tonë u rrit me 4 pikë përqind ndërmjet 2019-2025.

Pjesa dërrmuese e zgjerimit ekonomik mbetet e përqendruar te grupi i tregtisë, transportit, aktiviteteve të akomodimit dhe shërbimit ushqimor, i cili ka zgjeruar dominimin e tij në ekonomi duke zënë 19.40% të PBB-së për vitin 2025, krahasuar me 18.89% në vitin 2024.

Rritja e peshës së këtyre sektorëve lidhet drejtpërdrejt me performancën e tyre pozitive. Sektori i ndërtimit ka pasur një rritje reale prej 4.11%, ndërsa grupi i tregtisë, transportit dhe akomodimit ka rritur vëllimin e tij me 2.50%. Këta sektorë jo vetëm që kanë rritur vlerën e shtuar, por kanë dhënë një kontribut pozitiv në rritjen e përgjithshme të PBB-së.

Sektorët e tjerë të shërbimeve kanë ndjekur gjithashtu një trajektore rritëse, ku administrata publike, arsimi, shëndetësia dhe aktivitetet e punës sociale janë rritur në 11.78% të PBB-së. Pesha e sektorit publik në PBB-në e Vitit 2025 u zgjerua me 0.44 pikë për qind në raport me 2024.

“Monitor”

Bujqësia po goditet nga moti ekstrem - “Super El Niño” dhe i nxehti ekstrem në Europë mund të rrisin çmimet

Tregjet po e nënvlerësojnë ndikimin e paqëndrueshmërisë së klimës në të gjitha klasat e aseteve, në një kohë që i nxehti ekstrem ka përfshirë Europën dhe meteorologët paralajmërojnë rrezikun e një El Niño të fuqishëm këtë vit. Organizata Botërore Meteorologjike pret një El Niño shumë të fuqishëm në Paqësorin tropikal, midis korrikut dhe shtatorit të këtij viti. El Niño është një fenomen klimatik që ndodh natyrshëm dhe që rrit temperaturat e sipërfaqes së detit në rajone të caktuara dhe shpesh shoqërohet me mot ekstrem.

Strategët e investimeve thonë se temperaturat më të larta, thatësira, reshjet e dendura të shiut dhe ngjarje të tjera ekstreme të motit që vijnë nga El Niño do të përmbysin bastet që kanë të bëjnë me lëndët e para. Paralajmërimet vijnë ndërsa Europa përballet me një valë të vazhdueshme të të nxehtit, gjatë kësaj vere.

Disa pjesë të Mbretërisë së Bashkuar njohën temperatura mbi 30 gradë Celsius për gati dy javë të pandërprera, ndërsa Franca ka përjetuar tre valë të nxehti, me motin ekstrem që detyroi anulimin e disa eventeve me rastin e Ditës së Bastijës, javën e kaluar. Ndërkohë, Koreja e Jugut lëshoi paralajmërimet e saj të para për një “valë të rëndë të nxehti”.

Analistët paralajmërojnë se, i ashtuquajtur “super El Niño” mund të jetë më i ashpër se ngjarjet ekstreme të viteve 1982, 1997 dhe 2015. Megjithatë, ndikimi në tregun e lëndëve të para mund të jetë i pabarabartë. Disa tregje mund të goditen rëndë, duke ndikuar në rritjen e çmimeve, ndërsa disa të tjerë, siç është gazin natyror, mund të kenë tendencë në rënie nëse dimri në veri është më i butë se zakonisht.

Bujqësia pritet të përballet me probleme të mëdha, pasi

moti më i ngrohtë dhe më i paqëndrueshëm kërcënon të ulë prodhimin dhe të rrisë çmimet e ushqimeve. Banka Societe Generale tha se çmimet e mallrave bujqësore janë rritur me 7% këtë muaj, ndërsa produktet si kakao, kafeja dhe gruri u rritën me 8% vetëm javën e kaluar.

Një El Niño i fortë mund të shtojë presionin ndaj inflacionit të ushqimeve, që potencialisht do të arrijë vlera dyshifrore deri në vitin 2027. Në anën tjetër, rendimentet e të korrave mund të bien mes 5%-12% në rajonet e prekura. Ndërkohë, analistët e Bank of America shprehen se Europa po ngrohet më shpejt se çdo kontinent tjetër, me të nxehtin që po bëhet gjithnjë e më strukturor sesa ciklik. Në një shënim për klientët, analistët e bankës identifikuan kafënë, kakao, misrin dhe grurin si ndër kulturat më të ndjeshme ndaj rritjes së temperaturave.

Festivali kombëtar “NONA” në Përmet, festohet tradita dhe respekti për moshën e tretë

Kryeministri Edi Rama ftoi qytetarët të marrin pjesë në Festivalin Kombëtar “NONA”, i cili do të zhvillohet nga 7 deri më 9 gusht në Përmet.

Përmes një postimi në rrjetet sociale, Rama e cilësoi festivalin si një aktivitet kush-tuar traditës, kulinarisë dhe vlerësimit të brezit të tretë.

Rama theksoi se në Festivalin Kombëtar “NONA”, festohen tradita, kulinaria, respekti dhe dashuria për brezin e tretë.

Festivali Kombëtar “NONA” synon të promovojë trashëgiminë kulturore, gastronominë tradicionale dhe rolin e gjysheve në ruajtjen dhe përcjelljen e vlerave familjare e kulinare, duke e shndërruar Përmetin në një pikëtakim të traditës, mikpritjes dhe turizmit.

Edicioni i gjashtë i festivalit pritet të gjallërojë fundjavën e qytetit të Përmetit, duke sjellë një program të pasur artistik me pjesëmarrjen e këngëtarëve dhe instrumentistëve nga treva

të ndryshme të vendit.

I kthyer tashmë në një traditë të përvitshme, Festivali “NONA” promovon kulinarinë karakteristike, vlerat kulturore dhe pasuritë natyrore të zonës së Përmetit, duke tërhequr çdo vit vizitorë të shumtë vendas dhe të huaj.

Festivali është një homazh për gjyshet shqiptare, e veçanërisht ato përmetare, të cilat kanë ruajtur dhe përcjellë ndër breza traditën e mikpritjes, gatimeve tradicionale dhe kulturës vendase.

KËNDI I EKSPERTIT

Rëndësia dhe simbolika e luleve në jetën e njeriut

Përgatitur nga Prof. As. Dr. Eqrem Meçollari

Kuptimi i luleve: gjuha e luleve, çfarë simbolizon çdo lule? Këto janë disa nga pyetjet që na vijnë ndër mend kur bëhet fjalë për bimët dhe lulet. A mund ta imagjinoni një botë pa lule?

Lulet janë thelbësore si për botën natyrore ashtu edhe për shoqërinë njerëzore, duke luajtur role thelbësore në ekosisteme dhe duke ndikuar në emocionet, kulturën dhe madje edhe shëndetin e njeriut. Ato janë jetësore për riprodhimin e bimëve përmes pjalmimit, mbështesin biodiversitetin duke siguruar habitate dhe ushqim dhe kontribuojnë në shëndetin mjedisor duke pastruar ajrin dhe ujin. Përveç kësaj, lulet kanë kuptime simbolike, komunikojnë emocione dhe sigurojnë një lidhje me natyrën, duke pasuruar jetën njerëzore.

Në natyrë, lulet janë thelbësore për riprodhimin e bimëve. Lulet janë organet riprodhuese të bimëve, duke tërhequr pjalmues si bletët dhe fluturat për të transferuar polenin, duke siguruar mbijetesën e specieve bimore. Ato janë të nevojshme për shëndetin e ekosistemit. Lulet janë një burim ushqimi dhe habitat jetësor për kafshë të ndryshme, duke kontribuar në biodiversitetin e përgjithshëm dhe ekuilibrin e ekosistemeve. Gjithashtu lulet janë të rëndësishme për pastrimin mjedisit. Përmes procesit të fotosintezës, lulet thithin dioksidin e karbonit dhe lëshojnë oksigjen, duke kontribuar në ajër më të pastër dhe një planet më të shëndetshëm.

Roli i luleve në jetën e njeriut është i shumanshëm. Në jetën njerëzore, lulet komunikojnë emocione: Lulet janë një gjuhë universale, që shprehin dashuri, simpati, mirënjohje dhe emocione të tjera. Ato ofrojnë rehati emocionale dhe mirëqënie: Prania e luleve mund të zvogëlojë stresin dhe ankthin, të nxisë një ndjenjë qetësie dhe të lidhë individët me natyrën. Lulet rritin bukurinë estetike të mjedisit tonë përreth: Lulet u shtojnë ngjyrë, larmi dhe gjallëri peizazheve dhe hapësirave, duke pasuruar jetën njerëzore me bukuri dhe mrekulli. Ato gjithashtu kontribuojnë në lidhjet shoqërore: Lulet përdoren në festime, ceremoni dhe dhënie dhuratash, duke forcuar marrëdhëniet dhe duke nxitur lidhjet shoqërore. Lulet mbështesin sistemet ushqimore njerëzore: Shumë nga prodhimet e kulturave bujqësore që ne konsumojnë, siç janë frutat dhe perimet, mbështeten në pjalmim për prodhimin e tyre. Lulet gjithashtu kanë rëndësi kulturore dhe simbolike: Lulet janë përdorur në rituale, ceremoni dhe art gjatë gjithë historisë, duke përfaqësuar

simbole të ndryshme si jeta, vdekja dhe rilindja.

Bukuria e tyre delikate zbulon kopshtet tona, aroma e tyre dehëse mbush shtëpitë tona dhe shumëllojshmëria e ngjyrave të tyre portretizon peizazhet tona. Por nuk janë vetëm aroma e tyre, pamja dhe ngjyrat tërheqëse që na magjepsin.

Sipas një studimi të kryer nga Universiteti i Kalifornisë, bletët, këto fluturake të palodhura që bredhin lule më lule, kontribuojnë në gati 35 % të prodhimit të produkteve ushqimore në botë. Veç kësaj, a do ta shijonim ndonjëherë ëmbëlsinë e mjaltit, frytin e punës së tyre, pa marrëdhënien e tyre simbiotike me lulet? Për më tepër, si do t'i shprehim emocionet tona më të thella pa gjuhën e luleve?

Tregu global i luleve të prera, siç raportohet nga Gitnux, ishte me vlerë rreth 29.9 miliardë dollarë amerikanë në vitin 2021 - një dëshmi e rolit që luajnë lulet në shprehjen e ndjenjave tona më të thella. Ata i përkthejnë emocionet në një gjuhë më të fuqishme se sa mund t'i përcjellin fjalët këto emocione.

Njeriu duhet të jetë i ndërgjegjshëm mbi rolin monumental që luajnë këto lule në dukje delikate. Ato nuk janë vetëm aksesore të botës sonë, por elementë kryesorë që mbështesin dhe pasurojnë ekosistemet dhe peizazhet tona emocionale.

Bota jonë është e bekuar me nuanca të gjalla, aroma magjepsëse dhe forma delikate lulesh. Larg thjesht zbulimeve, këto lule kanë një rëndësi të madhe si për natyrën ashtu edhe për njerëzimin. Lulet prekin jetën tonë në një mori mënyrash përmes çdo sythi që lulëzon, shpesh pa u vënë re. Le të thellohem më thellë në rolet e shumanshme të këtyre krijimeve të pabesueshme në botën tonë.

Studime të shumta tregojnë se afërsia me bimët ka përfitime të thella shëndetësore për qeniet njerëzore. Të gjithë e dimë se një buqetë me lule mund të përcjellë vlerësim, por humlumi zbulon se thjesht të qenit pranë luleve gjithashtu redukton stresin, përshpejton shërimin, rrit përqëndrimin dhe përmirëson gjendjen shpirtërore të njeriut.

Lulet luajnë një rol vendimtar në jetën tonë. Ato janë përdorur për breza të tërë për të shprehur mendimet dhe ndjenjat që fjalët nuk mund t'i shpjegojnë plotësisht. Natyra e nënës është termi i shkurtër i përdorur për të përshkruar mënyrën se si natyra jep jetë dhe ushqen ashtu siç

bën një nënë për fëmijët e saj. Si njerëz, ne jemi pjesë e planit të nënës natyrë. Ne jemi gjithashtu të lidhur me bimët dhe lulet dhe disa nga përfitimet do t'i kalojnë brezit të ardhshëm dhe kështu do të jenë gjithmonë. Ne mund të kontrollojmë ajrin që thithim, atmosferën përreth nesh, mënyrën se si ndihemi dhe gjërat që tërheqim në jetë. Përveçse t'i dhuronim dashurit tuaj një lule në rast të veçanta, ju mund të lini përshtypjet më të mira dhe të qëndrueshme të dashurit tuaj me një dhuratë bimore lulesh. Ky gjest tregon se ju e kuptoni se sa të rëndësishme janë lulet në jetën tonë.

1. Ato janë dhuratat të veçanta. Ndërsa ne mund të luajmë fatin tonë për të befasuar dikë që e njohim pak. Lulet janë dhuratat më e mirë për t'i bërë dikujt sepse lulet vijnë në forma, ngjyra dhe aroma të ndryshme. Disa nga lulet më të njohura që mund të gjeni në dyqanet e luleve janë karafila, trëndafila, zambakë, margaritë dhe orkide, ndër të tjera. Ato gjithashtu ndryshojnë në nuancat e ngjyrave dhe tonet si lulet e verdha, portokallia, të bardha, blu dhe të kuqe. Dhe gjithashtu vijnë me aroma të ndryshme si livando. Pra, ekziston gjithmonë lulja perfekte për të shprehur ndjenjat dhe emocionet tuaja. Dhe nëse ende po pyesni se si janë të dobishme lulet për ne, këtu është një shembull i shkurtër. Para se të pyesni veten pse lulet janë të rëndësishme, mbani mend se lulëzimi është shumë efektiv në shprehjen e emocioneve tuaja si:

Ngushëllime. Ne të gjithë bëjmë gabime sepse të gjithë jemi njerëz, në fund të fundit. Sado që duam t'i ndreqim ato lidhje të thyera dhe t'i mirëpresim ata njerëz në jetën tonë, fjalët e përshtatshme për këtë rrallë dalin nga goja jonë. Pa merak. Mos e lini atë person të shkojë. Tregojuni atyre sa shumë dëshironi faljen e tyre me disa zambakë të bardhë ose trëndafila.

Mirënjohje. Të bësh me dije dikë se je mirënjohës për atë që ka bërë për ty është një ndjenjë e veçantë. Jo vetëm që ndihesh mirë duke ia kthyer favorin, por buzëqeshja që merr kur ai person ndihet i vlerësuar është e pazëvendësueshme! Tregojini dikujt vlerësimin me një tufë orkide blu ose disa zambakë orientale.

Gëzim. Ndiheh mirë kur dikush bën diçka posaçërisht për ty. Gëzimi i të ndjerit ekskluziv është i mahnitshëm. Tani që dikush ka bërë diçka

për ju, duhet të bëni edhe ju diçka për ta bërë atë të lumtur. Bëjeni këtë duke dërguar një tufë margaritash (Gerbera) ose trëndafila portokalli të gëzuara te miqtë tuaj të veçantë.

2. Lulet çlirojnë ankthin dhe tensionin. Çfarë rëndësie kanë lulet në jetën tonë, pyesni veten? Ato ndihmojnë në

nervat tanë të tendosur e deri tek shtyrja drejt një gjendjeje qetësie, lulet kanë vërtet një efekt terapeutik.

3. Përdorimi medicinal i luleve. Përdorimi i luleve për qëllime mjekësore është praktikuar që në kohët e lashta. Kjo është arsyeja pse shumica e ilaçeve bëhen nga bimë ose lule specifike. Disa

çlirimin e ankthit dhe tensionit dhe studiuesit globalë pajtohen se lehtësimi i stresit përfitohet nga bimët dhe lulet. Kur jemi në një mjedis të ndritshëm me një atmosferë qetësuese, truri ynë lëshon hormone të lumturisë (që ndihemi mirë). Efekti i hormoneve të ndjenjës së mirë na bën të ndihemi mirë me veten dhe të ndriçojmë zemrat tona me dashuri, të qeshura dhe lumturi.

A keni menduar ndonjëherë pse një shëtitje në një park të lulëzuar ju përmirëson gjendjen shpirtërore?

Një studim nga Universiteti i Floridës së Veriut zbuloi se qendrimi rreth luleve redukton ndjeshëm nivelet e stresit dhe ankthit. Ngjyrat e tyre të gjalla dhe bukuria e që të nxisin qendrat e kënaqësisë së trurit tonë, duke çliruar endorfinë (proteina të prodhuara nga hipotalamusi dhe gjendrat e hipofizes) që na bëjnë të ndihemi më të lumtur, të relaksuar dhe më optimistë.

Lulet mund të kontribuojnë në mirëqenien tonë në mënyra të ndryshme: Një studim japonez zbuloi se ekspozimi ndaj aromave të luleve mund të ndikojë pozitivisht në sistemin nervor parasimpatik, duke reduktuar rrahjet e zemrës dhe duke nxitur relaksim.

Studiuesit në Universitetin Rutgers, New Jersey, zbuluan se prania e luleve çon në rritjen e kontaktit me familjen dhe miqtë, duke kontribuar në lumturinë e përgjithshme.

Një tjetër studim i botuar në Journal of Physiological Antropology zbuloi se ndërveprimi aktiv me bimët e ambienteve të brendshme, si ripotimi (ndërrimi i vazove), mund të reduktojë stresin fiziologjik dhe psikologjik.

Siç mund të konkludohet, nga shërbimi si balsam për

nga lulet medicinale më të njohura janë livanda, begonia, karafila, gardenia dhe jasemini, ndër të tjera. Dekorimi i shtëpisë dhe mjedisit të jashtëm me bimë lulesh do të ketë një atmosferë të freskët qiellore dhe do të sigurojë një zgjidhje të shpejtë natyrale për lehtësimin e sëmundjeve të lehta.

Lulet nuk janë vetëm vizualisht terapeutikë, por edhe agentë të fuqishëm shërues. Ato kanë mbajtur një vend kryesor në mjekësinë tradicionale, duke shëruar sëmundjet, duke forcuar imunitetin dhe duke promovuar shëndetin e përgjithshëm.

Sipas Organizatës Botërore të Shëndetësisë, rreth 80% e popullsisë së botës ende mbështetet në mjekësinë tradicionale me bazë bimore, duke nënvizuar fuqinë shëruese të luleve.

Këtu po paraqesim disa nga lulet e mrekullueshme me veti mjekësore të dokumentuara mirë:

Kumaku (Calendula): Kjo lule e gjallë është një element kryesor i kopshtit dhe një shërues i fuqishëm. Përdoret në pomada dhe çajra për të qetësuar inflamacionet, djegiet dhe plagët e lëkurës.

Livando: E famshme për aromën e saj qetësuese, livanda përdoret shpesh në aromaterapi për të lehtësuar stresin dhe ankthin. Gjendet gjithashtu në balsam dhe vajra për trajtimin e irritimeve dhe djegieve të lëkurës.

Hibiskus (Althaea officinalis): Përtej bukurisë së tij mahnitëse, hibiskusi është një central elektrik terapeutik. Dihet se ul presionin e gjakut, mbështet tretjen dhe madje forcon sistemin imunitar.

Lulja e pasionit (Passiflora incarnata): Tradicionalisht e përdorur për të trajtuar pagjumësinë dhe ankthin,

lulja e pasionit mund të ketë efekte qetësuese dhe nxitëse për gjumë.

Gjemb i qumshtit (Silybum marianum): Kjo bimë me gjemba, me lulet e saj të veçanta ngjyrë vjollce, përdoret shpesh për të mbështetur shëndetin e mëlçisë, falë përbërësit të saj aktiv, silymarin.

Këto lule por dhe të tjera, njerëzit vazhdojnë t'i shfrytëzojnë këto burime natyrore me përgjegjësi. Në këtë rast, ne gjithashtu do të vazhdojmë të përfitojmë nga mençuria botanike e paraard-

hësve tanë, të cilët i kanë përdorur këto lule prej kohësh, duke hapur rrugën për një të ardhme më të gjelbër dhe më të shëndetshme.

4. Filtrimi i ajrit. Bimët dhe lulet mbështeten në ujin, rrezet e diellit dhe dioksidin e karbonit. Ne si njerëz kemi nevojë për ujin, rrezet e diellit dhe oksigjenin që ata prodhojnë në këmbim të dioksidit të karbonit, me sasi masive toksinash nga bllokimi i trafikut, ndërtesat industriale, formaldehidi, ksileni, benzili dhe tolueni, që gjenden në një ditë normale gjëra si detergjentët dhe bojërat. Pra, po zhvendoseni në një shtëpi të ndërtuar ose të lyster së fundmi, do të dëshmoni edukimin e nënës natyrë me një atmosferë të pastër dhe freskuese.

Lulet kontribuojnë në mënyrë të konsiderueshme në filtrimin e ajrit të planetit tonë. Ata thithin dioksidin e karbonit dhe lëshojnë oksigjen gjatë procesit të fotosintezës, duke na ndihmuar të kemi një frymëmarrje sa më të mirë. Për më tepër, disa bimë kanë një avantazh shtesë, ato janë pastrues natyralë të ajrit.

Studimi i NASA-s për Ajrin e Pastër zbuloi se disa bimë me lule, si krizantemat dhe zambakët e paqes, mund të filtrojnë toksinat e dëmshme, duke pastruar kështu ajrin tonë të brendshëm në ambientet e shtëpive. Është magjepsëse që këto lule delikate janë kujdestarë mjedisorë punëtorë.

Le të shqyrtojmë disa nga lulet dhe bimët më të mira që pastrojnë ajrin që mund të mbani në shtëpinë tuaj:

Zambaku i paqes (Spathiphyllum cochlearispathum):

KËNDI I EKSPERTIT

(Vijon nga faqja 13)

Rëndësia dhe simbolika e luleve në jetën e njeriut

Kjo bimë e bukur jo vetëm që shton estetikën e hapësirës suaj, por gjithashtu eliminon toksinat e dëmshme si benzeni dhe formaldehidi, duke përmirësuar cilësinë e ajrit të brendshëm në shtëpi.

Krizantemat: Të ndritshme dhe të lezetshme, krizantemat punojnë me zell për të filtruar toksinat e zakonshme që gjenden në ngjitës, bojë, plastikë dhe detergjentë.

Bima merimangash: E lehtë për t'u kujdesur dhe elastike, bimët merimangash janë të shkëlqyera në luftimin e ndotësve, duke përfshirë monoksidin e karbonit dhe ksilenin.

Aloe Vera: E njohur për vetitë e saj medicinale, aloe vera gjithashtu pastron ajrin duke thithur përbërjet e ajrit nga bojërat ose agjentët e pastrimit.

Margarita Gerbera (Gerbera viridifolia): Kjo lule e gëzuar është veçanërisht efektive në largimin e trikloroetilenit, një ndotës i zakonshëm në ajër që çlirohet nga pastruesit kimikë.

Bima e gjarpërit (Sanseveria): Një zgjedhje popullore për hapësirat e brendshme, bimët e gjarpërinjve janë efektive në filtrimin e formaldehidit, një toksin i zakonshëm që gjendet në produktet e pastrimit, letër higjienike, fasadat dhe produktet e kujdesit personal.

Me çdo toksinë që thithin, ata i japin jetë hapësirave tona, duke i bërë shtëpitë tona më të shëndetshme dhe botën tonë më të pastër.

luleve është e gjerë. Këtu janë disa përdorime kryesore tregtare të luleve:

Industria ushqimore: Lulet si trëndafilat, hibiskusi dhe lulja e shtogut përdoren në ushqim dhe pije për shijet e tyre unike dhe tërheqjen estetikë. Lulet e ngrënshme janë një trend gustator në shumë kuzhina botërore.

Kozmetikë: Shumë produkte për kujdesin e lëkurës dhe bukurinë përmblajnë ekstrakte lulesh. Për shembull, uji i trëndafilatit është një tonik popullor, ndërsa kamomili shpesh gjendet në kremrat dhe locionet qetësuese.

Parfumeri: Lulet formojnë zemrën e industrisë së aromave. Aromat ikonike si Chanel No. 5 do të ekzistojnë vetëm me jaseminin dhe trëndafilin.

Kujdesi shëndetësor: Siç u diskutua më herët, shumë lule si Luleboçe (Echinacea purpurea) dhe livando përdoren në farmaceutikë për shkak të vetive të tyre medicinale.

Peizazhi: Nga parqet publike tek kopshtet private, lulet luajnë një rol të rëndësishëm në peizazhin dhe hortikulturën, duke shtuar bukurinë dhe diversitetin.

Lulet janë thelbësore për mbijetesën e shumë insekteve, duke u siguruar atyre lëndët ushqyese të nevojshme dhe duke luajtur një rol vendimtar në proceset e tyre riprodhuese. Kjo marrëdhënie simbiotike është thelbësore për ruajtjen e biodiversitetit. Disa nga mënyrat e rënd-

në pjatat tona të zakonshme për shekuj, duke shtuar një shpërthim ngjyrash dhe shije unike.

A keni shijuar ndonjëherë një pjatë të stolisur me këto delikatesë të gjallë? Këtu janë disa lule që kanë gjetur rrugën e tyre nga kopshti në kuzhinë:

Nasturciumet (Tropaeolum majus). Me shijen dhe aromën e tyre të ndritshme dhe pak djegëse, nasturciumet janë një shtesë e shkëlqyer për sallatat dhe sanduiçet.

Vjollca: Vjollca shpesh ëmbëlsohet dhe përdoret për

pshtarë.

Luledielli: Të njohur për lartësinë e tyre të madhe dhe petalet e verdha të ndezura, luledielli bëjnë një ekspozim të habitshëm.

Lulet janë burimi për prodhimin e mjaltit. Ne shpesh e lidhim prodhimin e mjaltit me bletët, por çfarë ndodh me lulet? Pa nektarin e luleve, nuk do të kishte mjaltë. A nuk është mahnitëse ta konsiderosh këtë dhuratë të ëmbël si produkt të një sinergjie të përsosur mes luleve dhe bletëve? Përveç kësaj, shikoni disa fakte magjepsëse rreth

luleve tuaja të preferuara.

Gjuha e luleve është njohur me shekuj në shumë vende të Evropës dhe Azisë. Ato madje luajnë një rol të madh në veprat e shumë shkrimtarëve si William Shakespeare. Mitologjitë, folklori, sonetet dhe shfaqjet e grekëve, romakëve, egjiptianëve dhe kinezëve të lashtë janë të mbushura me simbolikë lulesh dhe bimësh - dhe për arsye të mirë.

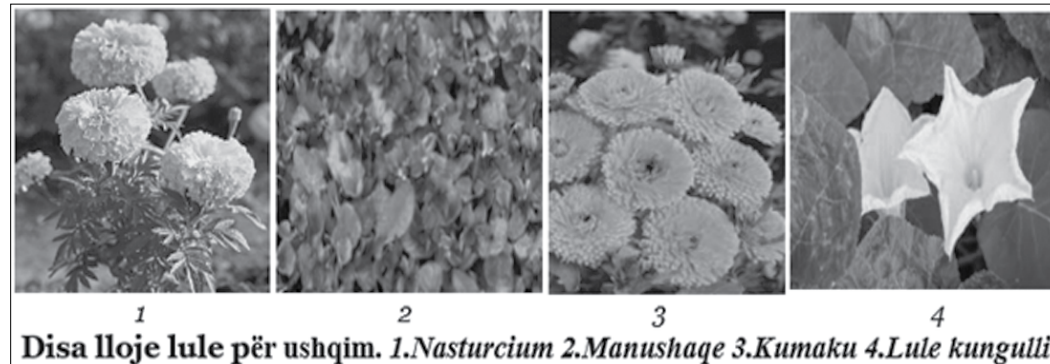
Lulet, me bukurinë e tyre delikate, ngjyrat e gjalla dhe ciklet sezonale, kanë një lidhje të përjetshme me përvojën njerëzore. Shkrimtarët i kanë

e bardhë që përfaqësojnë pastërtinë dhe fillimet e reja dhe trëndafilat e verdhë që simbolizojnë miqësinë.

Karafilët në përgjithësi simbolizojnë dashurinë, magjepsjen dhe admirimin. Ato shpesh shoqërohen me admirim, dashuri dhe dashuri hyjnore. Ngjyra e karafilë gjithashtu kontribuon në kuptimin e tij specifik. Karafilat rozë janë një simbol i dashurisë së pavdekshme të nënës. Tradicionalisht, karafilët rozë u jepen nënave në Ditën e Nënës, duke simbolizuar dashurinë e një nëne. Në traditën e krishterë, karafilët besohet se kanë lulëzuar nga lotët e Virgjreshës Mari, duke simbolizuar dashurinë e përjetshme të një nëne dhe mbrojtjen hyjnore.

Karafilët e bardhë përdoren shpesh në dasma, përkujtime dhe përkujtim të të dashurve të humbur, duke simbolizuar pastërtinë dhe kujtimin.

Karafilët e verdhë mund të simbolizojnë zhgënjimin ose refuzimin, megjithëse ato gjithashtu

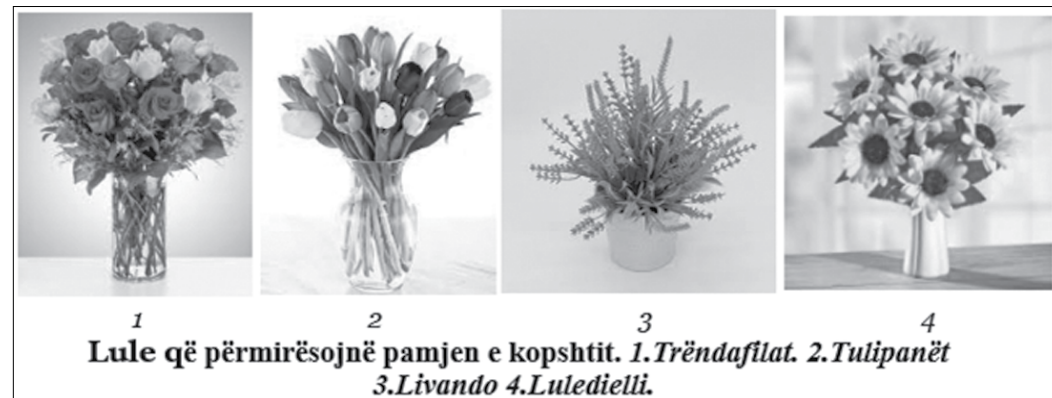
Disa lloje lule për ushqim. 1.Nasturcium 2.Manushaqe 3.Kumaku 4.Lule kungulli

të dekoruar ëmbëlsira dhe pasta, duke ofruar një aromë delikate dhe të ëmbël.

Kumaku: Të njohur si "shafrani i të varfërve", petalet e kumakut përdoren për të ngjyrosur dhe aromatizuar pjatat.

Lulet e kungujve: Një delikatesë në shumë kuzhina, lulet e kungujve shpesh mbushen me djathë dhe skuqen.

Lulet përmirësojnë bukurinë dhe pamjen e çdo kopshti. Lulet kanë fuqi transformuese në çdo mjedis dhe ambient. Qoftë në dritare, parqe pub-

Lule që përmirësojnë pamjen e kopshtit. 1.Trëndafilat. 2.Tulipanët 3.Livando 4.Luledielli.

prodhimin të mjaltit:

Një bletë punëtore prodhon mesatarisht vetëm 1/12 e një luge çaji mjaltë gjatë jetës së saj. Një paund (rreth 400 gram) mjaltë prodhohet nga 2 milionë vizita te lulet. Bletët fluturojnë 88 400 km para dhe mbapa për të sjellë atë mjaltë.

Shumëllojshmëria në shije: Lulet specifike që bletët vizitojnë ndikojnë në shijen dhe ngjyrën e mjaltit, duke e bërë çdo sasi unike. Shija dhe ngjyra e mjaltit ndryshojnë në bazë të llojeve të luleve që bletët vizitojnë. Mjalti i tërfillit, për shembull, ka një shije të butë dhe ngjyrë të lehtë, ndërsa mjalti i hikkres është më i errët dhe ka një aromë më të fortë.

Mjalti nuk prishet kurrë: Për shkak të përmbajtjes së ulët të lagështisë dhe pH-it acid, mjalti mund të ruhet për një kohë të pacaktuar, madje edhe në temperaturë ambiente. Arkeologët kanë gjetur enë mjalti në varret e lashta egjiptiane që janë mbi 3000 vjet të vjetra, por ende të ngrënshme!

Kur zgjidhni një lule për një buqetë për Ditën e Nënës, për kopshtin tuaj apo edhe për të bërë një tatuazh, duhet të dini kuptimin simbolik të

shfrytëzuar këto karakteristika për të shprehur temat e bukurisë, zhvillimit, brishtësisë dhe shkatërrimit. Motivët florale në letërsi mund të pasqyrojnë si emocione pozitive, si dashuria dhe shpresa, ashtu edhe tema më të errëta, si vdekshmëria, humbja dhe kalmi i kohës. Lulet me ngjyrat e tyre të mahnitëshme kanë frymëzuar shumë piktorë të mëdhenj për veprat e tyre më të mira si Vincent van Gogh, Claude Monet etj.

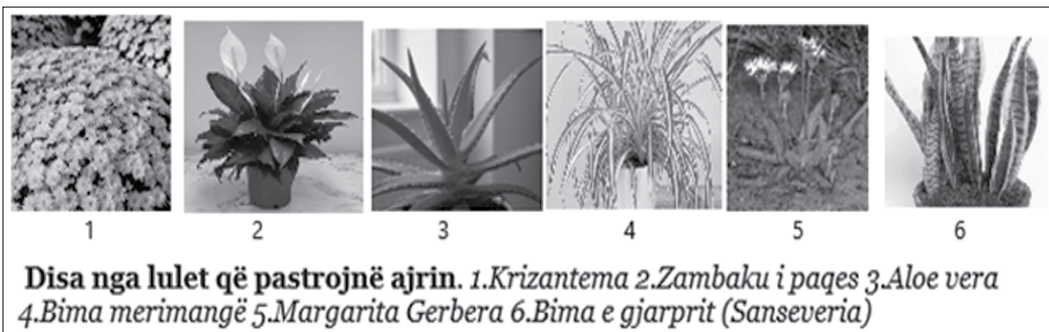
Lulet kanë qenë gjuha universale e emocioneve që nga kohra të lashta. Çdo lule simbolizon një ndjenjë unike. Këtu janë disa shembuj magjepsës:

Trëndafilat që njihen si "Mbretëresha e luleve" shpesh lidhen me dashurinë, veçanërisht dashurinë romantike, por simbolika e tyre shtrihet edhe në emocione dhe koncepte të tjera si pushtetin, bukurinë, sensualitetin, sekretin dhe misticizmin. Ato shoqërohen gjithashtu me arritjen dhe përsosmërinë. Trëndafilat e kuq konsiderohen gjerësisht si simboli thelbësor i dashurisë dhe pasionit. Megjithatë, ngjyra të ndryshme të trëndafilave mund të përcjellin mesazhe të ndryshme, siç janë trëndafilat

mund të përfaqësojnë miqësinë në disa kultura.

Zambakët simbolizojnë një gamë kuptimesh, duke përfshirë pastërtinë, dashurinë, virtutin, rilindjen dhe pjellorinë. Zambakët e bardhë shoqërohen veçanërisht me pastërtinë, pafajësinë dhe pafajësinë e rivendosur të shpirtit, ndërsa ngjyra të tjera si rozë dhe e verdhë përfaqësojnë aspekte të ndryshme të dashurisë dhe gëzimit. Ato përdoren shpesh në dasma dhe ceremoni fetare për të simbolizuar hirin, bukurinë dhe natyrën ciklike të jetës. Përveç kësaj, zambakët mund të simbolizojnë gjithashtu pikëllimin dhe zinë, duke i bërë ato një zgjedhje të zakonshme për lulet e ngushëllimit.

Tulipanët në përgjithësi simbolizojnë dashuri të përsosur dhe të thellë, me variacione në varësi të ngjyrës. Lulëzimi i tyre i hershëm në pranverë i bën gjithashtu simbol të rilindjes dhe fillimeve të reja. E kuqja: Përfaqëson dashurinë e vërtetë dhe pasionin romantik. E bardha: Simbolizon pastërtinë, pafajësinë dhe faljen. E verdha: Shpesh shoqërohet me gëzim, miqësi, mendime

Disa nga lulet që pastrojnë ajrin. 1.Krizantema 2.Zambaku i paqes 3.Aloe vera 4.Bima merimangë 5.Margarita Gerbera 6.Bima e gjarpërit (Sanseveria)

5. Simbolika shpirtërore.

Lulet nënkuptojnë forcën, pastërtinë, vetëdijen. Dekorimi i hapësirave tuaja të brendshme dhe të jashtme me rëndësinë e luleve dhe bimëve shkon gjithashtu një hap më tej dhe sjell dridhje pozitive dhe tërheq prosperitet, shëndet, lumturi dhe dashuri. E gjitha sepse ndatë të njëjtën hapësirë me një lule të bukur dhe aromatike! Çdokush mund t'i befasojë të dashurit e tij me një tufë lulesh për të shprehur mendimet dhe dëshirat e tyre.

Përtej bukurisë së tyre natyrore dhe përfitimeve mjedisore, lulet kanë aplikime të shumta komerciale që fuqizojnë ekonomitë globale. Nga industria ushqimore te kozmetika, nga kujdesi shëndetësor te peizazhi, prania e

sishme se si lulet u bëjnë mirë insekteve janë:

Nektari dhe Poleni: Lulet sigurojnë nektar dhe polen, të cilat janë burimet kryesore të ushqimit për shumë insekte, duke përfshirë bletët dhe fluturat.

Habitati: Disa insekte, si mollëkuqet dhe lloje të kaktusara brumbujsh, i përdorin lulet si strehë, duke i mbrojtur nga grabitqarët dhe kushtet e vështira të motit.

Riprodhimi: Lulet ndihmojnë në riprodhimin e insekteve. Bletët, për shembull, mbledhin polen nga lulet për pasardhësit e tyre, duke ndihmuar pa dashje në procesin e pjalmimit, i cili është jetik për riprodhimin e bimëve.

Lulet si ushqim? Nuk është aq e çuditshme sa duket. Lulet e ngrënshme janë shtuar

like ose kopshte të mëdha, lulet padyshim që përmirësojnë estetikën dhe krijojnë një ambient paqeje dhe bukurie. A mund ta imagjinoni vendin tuaj të preferuar duke lulëzuar me lulet tuaja të preferuara?

Këtu janë disa lule të përdorura gjerësisht për të përmirësuar bukurinë e kopshtit:

Trëndafila: Trëndafili klasik, me nuancat e tij të pasura dhe aromën magjepsëse, i shton një prekje elegancë çdo kopshti.

Tulipanët: Me ngjyrat e tyre të ndryshme, tulipanët janë të përsosur për të krijuar një peizazh të gjallë dhe të gëzuar.

Livando: Lulëzimi i saj vjollcë dhe aroma qetësuese e bëjnë livandën një zgjedhje popullore për shumë ko-

KËNDI I EKSPERTIT

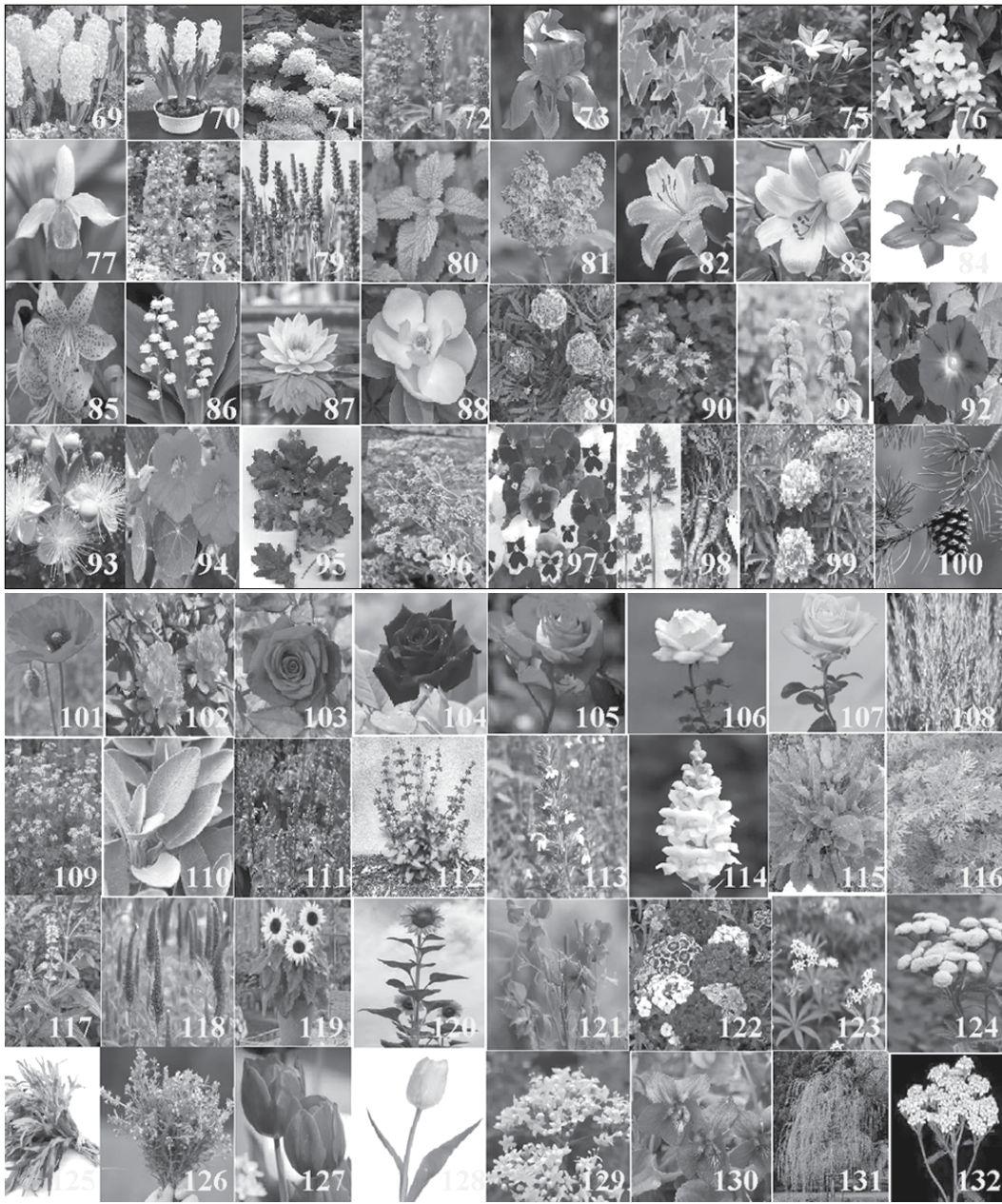
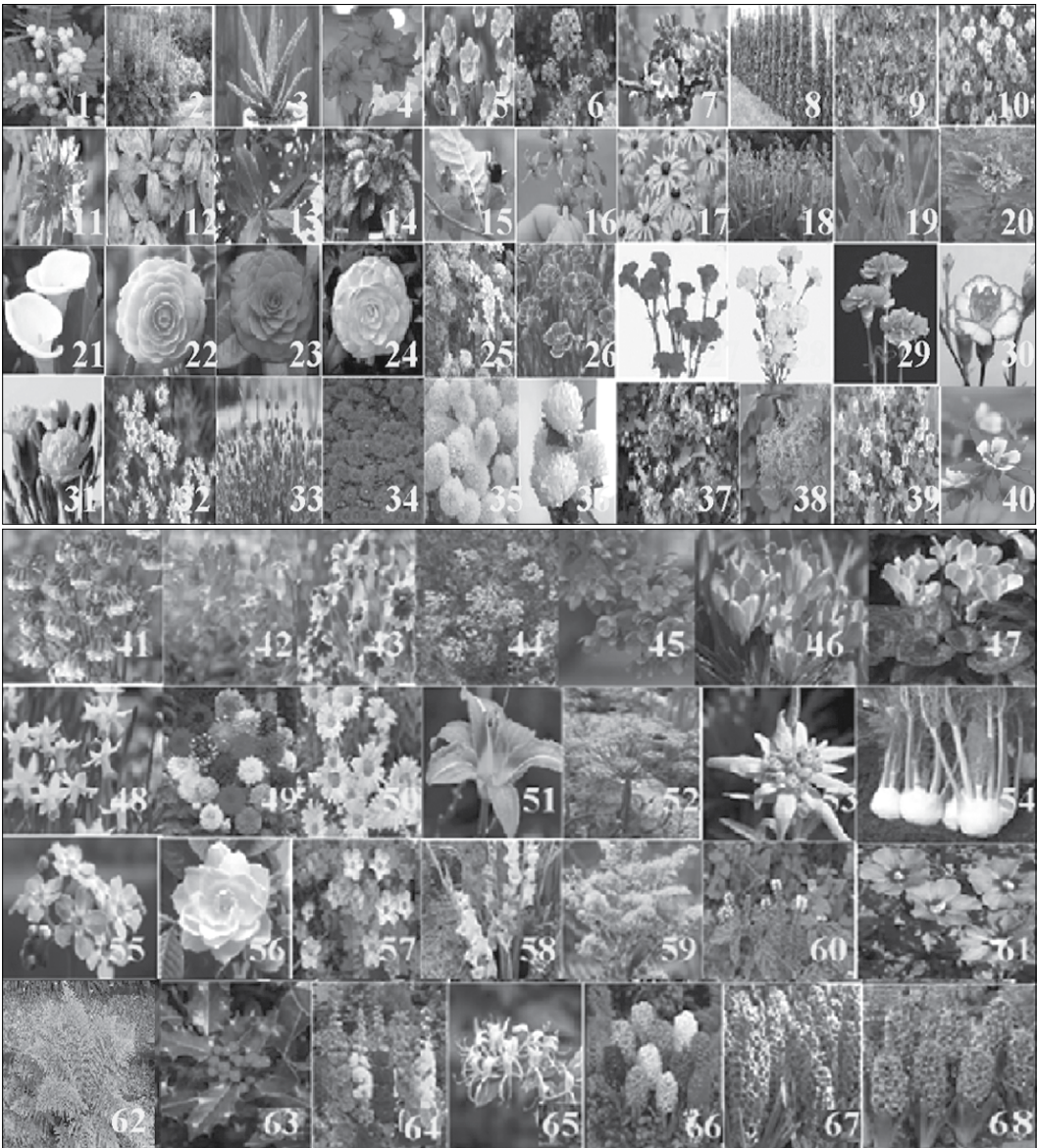
(Vijon nga faqja 14)

Rëndësia dhe simbolika e luleve në jetën e njeriut

të këndshme dhe gaz. Rozë: Përfaqëson kujdesin, dëshirat e mira dhe dashurinë.

Duke ndjekur protokol- lin e mirësjelljes së epokës viktoriane, lulet u përdorën

e kohës, dhe kultura të ndry- shme kanë përcaktuar ide të ndryshme për të njëjtën specie

Lulekuqja është një sim- bol i fuqishëm i kujtesës dhe sakrificës, veçanërisht i lidhur me nderimin e atyre që kanë rënë në luftë. Është një kujtesë vizuale e jetëve të humbura, guximit të vetera- nëve dhe shpresës për një të ardhme paqësore. Lulekuqja e kuqe, konkretisht, është simboli më i zakonshëm dhe i njohur gjerësisht i kujtesës.

Ashtu si fjalët artikulojnë mendimet tona, lulet shprehin emocionet tona, ndonjëherë në mënyrë më elokuede. Pëshpëritjet e tyre të heshtura mbushin boshllëqet e fjalëve tona të pathëna, duke komu- nikuar në mënyrë delikate ndjenjat tona më të thella.

Pavarësisht nëse i dhuroni lule një nëne për Ditën e Nënës, një shoqeje në ditëlind- jen e saj ose një të dashurë në ditën e Shën Valentinit, pothuajse çdo ndjenjë që mund të imagjinohet mund të shpre- het me lule. Lulja e portokal- lit, për shembull, do të thotë dëlirësi, pastërti dhe bukuri, ndërsa krizantema e kuqe do të thotë “Të dua”.

Të mësuarit e simbolikës së veçantë të luleve u bë një kalim kohe popullore gjatë viteve 1800. Pothuajse të gjitha shtëpitë viktoriane kishin, krahas Biblës, ud- hërrëfyes për deshifrimin e “gjuhës” së luleve, megjithëse përkufizimet u zhvendosën në varësi të burimit.

kryesisht për të dhënë mesa- zhe që nuk mund të thuheshin me zë të lartë. Në një lloj dia- logu të heshtur, lulet mund të përdoren për t’iu përgjigjur pyetjeve “po” ose “jo”. Një përgjigje “po” vinte në formën e luleve të dorëzuara me dorën e djathtë; nëse përdorej dora e majtë, përgjigja ishte “jo”.

Bimët gjithashtu mund të shprehin ndjenja të neverit- shme, të tilla si “marrëveshja” e shëgës ose “hidhërimi” i al- oes. Në mënyrë të ngjashme, nëse i jepet një trëndafil që deklaron “përkushtim” ose një lule molle që tregon “prefer- encë”, dikush mund t’i kthejë kërkuesit një karafil të verdhë për të shprehur “përbuzje”.

Dhe prezantimi i luleve apo mënyra e paraqitjes së tyre kishte simbolikën e vet. Kështu nëse lulet jepeshin me kokë poshtë, atëherë ideja e përcjellë ishte e kundërta e asaj që nënkuptohej tradi- cionalisht. Mënyra se si ishte dëlirësi, pastërti dhe bukuri, ndërsa krizantema e kuqe do të thotë “Të dua”.

Të mësuarit e simbolikës së veçantë të luleve u bë një kalim kohe popullore gjatë viteve 1800. Pothuajse të gjitha shtëpitë viktoriane kishin, krahas Biblës, ud- hërrëfyes për deshifrimin e “gjuhës” së luleve, megjithëse përkufizimet u zhvendosën në varësi të burimit.

lule. Megjithatë, magjepsja me “fjalët e parfumuara” va- zhdon po njësoj.

Kuptimi i luleve sipas ngjyrës

Lulet ofrojnë një formë ko- munikimi tepër të nuancuar. Disa bimë, duke përfshirë trëndafilat, lulëkuqet dhe zambakët, mund të shprehin një gamë të gjerë emocionesh bazuar vetëm në ngjyrën e tyre.

Merrni, për shembull, të gjitha kuptimet e ndryshme që i atribuohen karafilave me ngjyra të ndryshme: rozë do të thoshte “Nuk do të të harroj kurrë”; e kuqja thotë “më dhemb zemra për ty”; vjollca përcolli kapriçiozitet; e bardha ishte për “të ëmblën dhe të bukurën”; dhe e verdha shprehte refuzim romantik.

Karafilat rozë thonë “Nuk do të të harroj kurrë”, një ndjenjë e ëmbël në çdo kohë të vitit!

Po kështu, një vjollcë e bardhë do të thoshte “pafa- jësi”, ndërsa një manushaqe vjollce thoshte “mendimet e dhuruesit të buqetës ishin të pushtuara me dashuri”. Një trëndafil i kuq përdorej për të shprehur hapur ndjenjat e dashurisë, ndërsa një tulipan i kuq ishte një rrëfim dashurie. Zambaku calla u interpretua se do të thotë “bukuri mad- hështore” dhe një tërfil tha: “mendo për mua”.

Çuditërisht, ngjyra e trëndafilat luan një rol të madh. Trëndafilat e kuq simbolizojnë dashurinë dhe dëshirën, por trëndafilat vijnë në një larmi ngjyrash dhe se- cili ka kuptimin e vet.

- Trëndafil i bardhë: pastërtia, pafajësia, nderimi, një fillim i ri
- Trëndafil i kuq: dashuri, te dua
- Trëndafil i thellë, i errët i kuq: zi
- Trëndafil rozë: hiri, lum- turia, butësia
- Trëndafil i verdhë: xh- elozi, pabesi
- Trëndafil portokalli: dëshirë dhe entuziazëm
- Trëndafil i livandës: dashuri me shikim të parë
- Trëndafil koral: miqësi, modesti, simpati

Trëndafilat e kuq do të thotë “Të dua”, duke i bërë ata idealë për ditën e Shën Valentinit (ose çdo ditë, me të vërtetë).

Një traditë është të zgjidhni lulet e një buqete dasme ba- zuar në simbolikën e bimëve.

Për të zgjedhur lulet e buqetës së dasmës bazuar në simbolikën e tyre, merren në konsideratë kuptimet e luleve dhe ngjyrave të ndryshme të tyre. Për shembull, trëndafilat simbolizojnë dashurinë dhe pasionin, ndërsa zambakët përfaqësojnë pastërtinë dhe pafajësinë. Tulipanët sim- bolizojnë dashurinë e përsosur dhe bozhuret përfaqësojnë begatinë dhe një martesë të lumtur.

Çuditërisht, ngjyra e trëndafilat luan një rol të madh. Trëndafilat e kuq simbolizojnë dashurinë dhe dëshirën, por trëndafilat vijnë në një larmi ngjyrash dhe se- cili ka kuptimin e vet.

Sigurohuni që të mendoni se çfarë përfaqësojnë lulet ndërsa planifikoni buqetën tuaj të dasmës!

Ja një vështrim më i de- tajuar në disa zgjedhje të njohura:

Trëndafilat: Një zgjed- hje klasike, trëndafilat sim- bolizojnë dashurinë dhe ro- mancën. Ngjyra e trëndafilat mund të përcjellë gjithashtu kuptime të ndryshme, të tilla si e kuqja për pasionin, e bardha për pafajësinë dhe rozë për hir dhe admirim.

Zambakët: Përfaqësojnë pastërtinë dhe pafajësinë, duke i bërë ato një zgjedhje të njohur për buqetat e nuses.

Tulipanët: Simbolizojnë dashurinë dhe elegancën e përsosur, me ngjyra të ndry- shme që përfaqësojnë ndjenja të ndryshme si e kuqja për pa- sionin dhe e verdha për diellin.

Bozhuret: Përfaqësojnë begatinë, fatin e mirë dhe një martesë të lumtur.

Orkidetë: Simbolizojnë

bukurinë, luksin dhe dashuri- në, shpesh të përdorura në buqeta dhe aranzhime.

Hortensia: Përfaqëson mirënjohje, mirëkuptim dhe mund t’i shtojë një prekje el- egance një buqete.

Zambakët Calla: Simboli- zojnë bukurinë dhe hirin, shpesh përdoren në buqeta dhe aranzhime.

Gardenia: Përfaqësojnë dashurinë dhe pastërtinë e ëmbël.

Ranunculus (Zhabi- nat): Simbolizojnë sharmin, shkëlqimin dhe tërheqjen.

Fryma e foshnjës (Gypso- phila): Një mbushës popullor, që përfaqëson pafajësinë dhe përdoret shpesh në buqeta dhe korsa.

Dhe sëfundmi po japim një poezi për gjuhën e luleve botu- ar në Londër në vitin 1875:

Ekziston një gjuhë, pak e njohur,

Të dashuruarit e pretend- ojnë si të tyren.

Simbolet e saj buzëqeshin mbi tokë,

Të punuara nga dora e mrekullueshme e natyrës;

Dhe me bukurinë e tyre të heshtur flasin,

Për ata që kërkojnë jetë dhe gëzim,

Për Dashuri hyjnore dhe orë me diell

Në gjuhën e bukur të luleve.

– Gjuha e Luleve, Londër, 1875

Agro Invest

Agrokredia

Norme efektive deri në: **3.5%**

Financimi: Deri në **25.000.000 LEKË**

Afati: Deri në 5 vite

Skano për
më shumë

